

Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας, Ιόνιο
Πανεπιστήμιο

Πτυχιακή Εργασία

“Δημιουργία Ηχητικών και Μουσικών Περιβαλλόντων
για την Ενίσχυση Αφήγησης Ηχητικού Βιβλίου”

Φωτάκη Μαρία-Μελίνα

Επιβλέπων
Δρ. Ροβίθης Εμμανουήλ

Κέρκυρα, Ιούνιος 2023

Σύντομη Περίληψη

Η παρούσα εργασία έχει ως κύριο πεδίο εφαρμογής τα ηχητικά βιβλία και ως θέμα την ηχητική επένδυση ενός ηχητικού βιβλίου. Αρχικά, αναλύονται τα θέματα της αφήγησης, της ηχητικής επένδυσης και της ηχητικής περιγραφής. Στη συνέχεια αναφέρονται αρχές και τεχνικές που μελετήθηκαν για την ηχητική επένδυση ενός ηχητικού βιβλίου. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στη μελέτη ηχοτοπίων καθώς και στη σύνθεση τους, όπως και στις τεχνικές Foley, sound design, audio film και στο φαινόμενο του φωνοκεντρισμού (vococentrism). Τέλος, αναφέρονται αναλυτικά τα στάδια σύνθεσης για την ηχητική επένδυση επιλεγμένων κεφαλαίων του παιδικού βιβλίου με τίτλο “Το πιάτο” της κας Κωνσταντίνας Τασσοπούλου, καθώς και ο τρόπος αξιοποίησης τεχνικών δημιουργίας ηχητικών περιβαλλόντων και μουσικής επένδυσης βιβλίων.

Abstract

This paper has Audio Books as its main field of application, and Audio Book Music & Sound Design as its main subject. First, the techniques of narration, sound design and sound description are analyzed. Then, additional techniques that were studied for utilizing the sound design of an audio book are mentioned. Consequently, principles of soundscape synthesis along with techniques including foley, sound design, audio film and the phenomenon of vococentrism are mentioned. Finally, the compositional stages for the current work, mainly the music and sound design of the six first chapters from the children’s book “Το Πιάτο” (The Dish) by Ms Konstantina Tassopoulou, are described.

Περίληψη

Είναι γεγονός πως τα βιβλία κατέχουν ιδιαίτερη θέση στην καθημερινότητα τόσο των παιδιών όσο και των ενηλίκων. Πολλοί όμως είναι εκείνοι οι οποίοι είτε επιλέγουν είτε αναγκάζονται να ακούσουν ένα βιβλίο αντί να το διαβάσουν με τον παραδοσιακό τρόπο. Η εργασία αυτή αναφέρεται στην “εισβολή” των ηχητικών βιβλίων στην καθημερινότητα καθώς και στα μέρη τα οποία μπορεί να το αποτελούν.

Το πρώτο κεφάλαιο, αποτελεί μια γνωριμία με τα ηχητικά βιβλία. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται η ιστορία των ηχητικών βιβλίων καθώς και η συμβολή τους στην υποβοηθούμενη ανάγνωση και στην εκπαίδευση. Επιπλέον, αναλύεται το κομμάτι της αφήγησης στο συγκεκριμένο πεδίο τόσο σε τεχνικό κομμάτι, όσο και σε αισθητικό. Δίνεται επίσης σημασία στο κομμάτι της φωνής που ακούγεται σε κάθε ηχητικό βιβλίο, καθώς και στην έκφραση του αφηγητή. Στη συνέχεια, αναφέρεται η συμβολή της ηχητικής επένδυσης και της ηχητικής περιγραφής. Τέλος, αναφέρεται και ο στόχος της παρούσας εργασίας καθώς και η μεθοδολογία υλοποίησης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρονται οι αρχές στις οποίες βασίστηκε η σύνθεση του παρόντος έργου. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στο πώς η μουσική επηρεάζει τα ανθρώπινα συναισθήματα, στη σύνθεση ηχοτοπίων σύμφωνα με τον R. Murray Schafer και στα χαρακτηριστικά των ηχοτοπίων. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρονται χαρακτηριστικά των περιβαλλόντων της πόλης και της θάλασσας καθώς είναι αυτά που συναντάμε στην ηχητική επένδυση βιβλίου της παρούσας εργασίας. Επιπλέον αναλύονται συνοπτικά οι τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν για τη σύνθεση.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται συνοπτικά και μέσα από μια προσωπική ματιά η ιστορία του παιδικού βιβλίου της κυρίας Κωνσταντίνας Τασσοπούλου “Το Πιάτο” που αξιοποιήθηκε για τις ανάγκες της εργασίας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο βρίσκονται η ηχητική και μουσική σύνθεση, και αναφέρονται αναλυτικά οι πηγές έμπνευσης για τη σύνθεση και το πού βασίστηκαν ορισμένες επιλογές που λήφθηκαν για τη σύνθεση. Επίσης, υπάρχουν πληροφορίες για την ηχογράφηση των κεφαλαίων και για τη μεθοδολογία της έρευνας, σύνταξης και σύνθεσης της εργασίας. Στο τέλος του κεφαλαίου βρίσκεται ένας πίνακας που περιλαμβάνει την περιγραφή των σκηνών, των ήχων και την τυχόν μουσική που υπάρχει στη σύνθεση, ο οποίος αποτέλεσε οδηγό κατά τη διάρκεια της δημιουργίας της ηχητικής επένδυσης.

Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο βρίσκονται τα συμπεράσματα καθώς και τα προβλήματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της εργασίας, αλλά και ο τρόπος που επιλύθηκαν όσα από αυτά τελικά επιλύθηκαν. Τα δύο τελευταία κεφάλαια της έρευνας, το έκτο και το έβδομο, είναι αντίστοιχα η βιβλιογραφία, από την οποία αντλήθηκαν οι πληροφορίες, και η ιστογραφία, στην οποία αναγράφονται όλες οι ηλεκτρονικές πηγές που χρησιμοποιήθηκαν.

Περιεχόμενα

Σύντομη Περίληψη	2
Abstract	2
Περίληψη	3
Περιεχόμενα	5
Πρόλογος	6
Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή	8
1.1 Πεδίο εφαρμογής	8
1.2 Σκοπός	17
1.3 Μεθοδολογία	18
Κεφάλαιο 2. Αρχές σύνθεσης	19
2.1 Μουσική και Συναίσθημα	19
2.2 Σύνθεση ηχοτοπίων	21
2.3 Audio film και φωνοκεντρισμός	29
2.4 Sound design και Foley	30
Κεφάλαιο 3. Παιδικό βιβλίο “Το Πιάτο”	31
3.1 Περίληψη	32
3.2 Αφήγηση	33
Κεφάλαιο 4. Ηχητική και Μουσική επένδυση	34
4.1 Ηχοτοπία	35
4.2 Μουσική	41
4.3 Στάδια δημιουργίας	42
4.4 Πίνακας σύνθεσης	44
Κεφάλαιο 5. Συμπεράσματα	47
5.1 Προκλήσεις υλοποίησης	47
Κεφάλαιο 6. Βιβλιογραφία	50
Κεφάλαιο 7. Ιστογραφία	51

Πρόλογος

Τα τελευταία χρόνια, έχουν κάνει αισθητή την παρουσία τους στη καθημερινότητα τα ηχητικά βιβλία ή αλλιώς audio books. Πολλοί άνθρωποι είτε λόγω της δύσκολης καθημερινότητας τους είτε λόγω άλλων εμποδίων, αδυνατούν να διαβάσουν ένα βιβλίο με τον παραδοσιακό τρόπο. Έτσι, οι περισσότεροι πλέον εκδοτικοί οίκοι στην Ελλάδα έχουν υιοθετήσει ένα νέο τρόπο, ήδη διαδεδομένο στο εξωτερικό, κατά τον οποίο οι άνθρωποι θα μπορούν να ακούσουν ένα βιβλίο και όχι να το διαβάσουν.

Η νέα τεχνολογία έφερε τη λύση και σε άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα όρασης, δίνοντας τους τη δυνατότητα να έρθουν ένα βήμα πιο κοντά στην λογοτεχνία, ακούγοντας ηχογραφημένα βιβλία, τα οποία συχνά αφηγούνται οικείες φωνές ανθρώπων της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου. Τα ηχητικά βιβλία, κατέχουν ακόμα πιο σημαντική θέση στην καθημερινότητα των παιδιών με προβλήματα όρασης. Όλοι οι άνθρωποι έχουμε μια ανάμνηση από τα παιδικά μας χρόνια, κατά την οποία ένα οικείο μας πρόσωπο διαβάζει ένα παραμύθι, ενώ εμείς κοιτάζουμε τις εικόνες με τα έντονα χρώματα που συνοδεύουν την ιστορία. Αυτός ο συνδυασμός εικόνων με αφήγηση δημιουργούσε την αίσθηση ότι βρισκόμαστε κι εμείς μέσα στην ιστορία, μέσα στο περιβάλλον, μέσα στη δράση. Όμως, για ορισμένα παιδιά αυτό δεν είναι εφικτό, καθώς η όραση τους δεν τους επιτρέπει ούτε καν να αντιληφθούν τις εικόνες..

Αυτός είναι και ο κύριος λόγος για τον οποίο επέλεξα την θεματική αυτή, την παιδική λογοτεχνία. Σκοπός μου είναι με τα ηχητικά τοπία που θα συνοδεύουν την αφήγηση το παιδί να μπορέσει να νιώσει μέλος της ιστορίας, και να αισθανθεί πως παρόλο που δεν μπορεί να δει την εικόνα, βρίσκεται στον ίδιο χώρο με τους χαρακτήρες του παραμυθιού και τους ακολουθεί σε κάθε βήμα τους. Έτσι, το παιδί θα μπορέσει το ίδιο να φανταστεί τον χώρο, τον χρόνο και τους ήρωες όπως εκείνο επιθυμεί, πάντα με γνώμονα την αφήγηση.

Φυσικά, ο ήχος δεν αναφέρεται μόνο σε παιδιά με δυσχέρεια όρασης, αλλά σε όλα αυτά, τα οποία δεν ευχαριστιούνται τον παραδοσιακό τρόπο αφήγησης των παραμυθιών ή σε εκείνα που θέλουν να το ακούσουν, ενώ παράλληλα ασχολούνται με κάτι άλλο. Για όλα λοιπόν τα παιδιά που θέλουν να απολαύσουν ένα παραμύθι και να νιώσουν μέρος της ιστορίας, αυτός είναι ένας ξεχωριστός τρόπος!

Τέλος, είναι σημαντικό για μένα να ευχαριστήσω θερμά, τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Ροβίθη Εμμανουήλ, για την υπομονή, τη στήριξη και την αμέριστη βοήθεια την οποία μου προσέφερε. Επίσης, την συγγραφέα του έργου “Το Πιάτο”, κυρία Κωνσταντίνα Τασσοπούλου και τις εκδόσεις Υδροπλάνο για την εμπιστοσύνη που μου έδειξαν δίνοντας μου την ευκαιρία να πραγματοποιήσω τις ιδέες μου.

Τα κεφάλαια του βιβλίου με την ηχητική επένδυση βρίσκονται στον σύνδεσμο:

https://drive.google.com/drive/folders/1-JqunXJV8zElinHBaZhqAYPctGS7Xq1M?usp=drive_link

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

1.1 Πεδίο εφαρμογής

Η διάδοση των ηχητικών βιβλίων εξελίσσεται ραγδαία σε κάθε γωνιά του κόσμου μέσω διαδικτυακών πλατφορμών, δίνοντας τη δυνατότητα στους χρήστες να αποκτήσουν το βιβλίο της επιλογής τους και να το ακούσουν κάνοντας ταυτόχρονα και κάποια άλλη δραστηριότητα¹. Ένα ηχητικό βιβλίο, λοιπόν, ορίζεται συνήθως ως ηχογράφηση ενός κειμένου που διαβάζεται δυνατά από τον συγγραφέα, έναν επαγγελματία αφηγητή ή μια συνθετική φωνή². Το ηχητικό βιβλίο όμως πέραν από την αφήγηση της ιστορίας μπορεί να περιλαμβάνει και κάποιους μη-λεκτικούς ήχους που τη συνοδεύουν. Αυτοί μπορεί να συμπεριλαμβάνουν ένα ηχητικό περιβάλλον (soundscape), αφηρημένους ήχους ή και μια μελωδία. Όλα τα παραπάνω είναι εξίσου σημαντικά για την επίτευξη των ηχητικών στόχων : να τραβήξει το ενδιαφέρον του ακροατή, να τον εμβυθίσει στην ιστορία, και να ενισχύσει τη συναισθηματική του απόκριση στη δράση και πλοκή της ιστορίας. Στην παρούσα έρευνα αναλύονται όλα τα κομμάτια που αποτελούν το ηχητικό βιβλίο καθώς και το ηχητικό περιβάλλον που το συνοδεύει.

Καθώς η ηχητική περιγραφή (Audio Description - AD) ως επιστημονικό πεδίο έχει έρθει στην επιφάνεια, η έρευνα στον τομέα αναπτύσσεται προς διαφορετικές κατευθύνσεις. Σύμφωνα με τους Bolter και Grusin, όπως αναφέρουν οι Have και Pedersen σε έρευνά τους, η επαναχρησιμοποίηση νέων μέσων, η ανανέωση παλαιότερων μέσων και η αναπαράσταση ενός μέσου του παρόντος (για παράδειγμα το έντυπο βιβλίο) σε άλλο μέσο (για παράδειγμα το ηχητικό βιβλίο) μπορεί να αναφέρεται ως “αποκατάσταση”, μια έννοια που την τελευταία δεκαετία αποτελεί τη βάση στην αντικατάσταση των υπαρχόντων μέσων σε ψηφιακά³. Μελέτες του ηχητικού βιβλίου από τη σκοπιά της λογοτεχνίας και των έντυπων βιβλίων ως παράδειγμα αποκατάστασης, ωστόσο, τείνουν να επικεντρώνονται ελάχιστα στη δημιουργία νοήματος, στη δυνατότητα αντικατάστασης ή και της μετατροπής του γραπτού κειμένου σε ήχο. Ο ήχος αλλάζει την αντίληψη του κειμένου, η οποία δεν ακούγεται πλέον μόνο μέσα στο κεφάλι του αναγνώστη, αλλά ηχοποιείται από ένα

¹ Have & Pedersen, 2013, σελ. 124

² Have, Pedersen, 2013, σελ. 124

³ Have & Pedersen, 2015, σελ. 7

συγκεκριμένο, παραστατικό και φυσικό ήχο. Έτσι, οι πτυχές τόσο του ήχου όσο και της φωνής γίνονται κρίσιμες για την μελέτη του καθεαυτού ηχητικού βιβλίου⁴.

⁴ Have & Pedersen, 2015, σελ. 7

1.1.1 Ηχητικά βιβλία

Κείμενα σε ηχητική μορφή υπάρχουν εδώ και σχεδόν έναν αιώνα⁵. Την αρχή έκανε ο Thomas Edison με τον φωνογράφο ως προφορική συσκευή ανάγνωσης βιβλίων. Πριν από αυτό υπήρχαν προσπάθειες για ηχογράφηση κειμένων μόνο σε ενήλικη λογοτεχνία, όπως το “*American Claimant*” του M. Twain, το οποίο όμως δεν ολοκληρώθηκε. Ωστόσο, χρειάστηκαν σχεδόν τριάντα πέντε χρόνια για να αναγνωρίσουν οι εκδότες τη σημασία των προφορικών βιβλίων. Η Records καθιερώθηκε ως ο πρώτος εκδότης που αφιερώθηκε αποκλειστικά σε ηχογραφήσεις βιβλίων προφορικού λόγου ενώ η *Harper Columbia* ήταν ο πρώτος παραγωγός παιδικών ηχητικών βιβλίων, διαθέσιμων στο εμπόριο με τη σειρά Bubble Books. Αυτά αποτελούνταν από ένα πακέτο έντυπων βιβλίων και των αντίστοιχων αρχείων τους, από τα οποία και πουλήθηκαν εκατομμύρια αντίτυπα σε Αμερική και Μεγάλη Βρετανία.⁶

Στην Ευρώπη τα ηχητικά βιβλία ξεκίνησαν στην ισπανική γλώσσα και στη συνέχεια εξελίχθηκαν σε πολύγλωττα. Σε πρώτο στάδιο, και πριν αυτά γίνουν γνωστά για τα διάφορα οφέλη τους, πολλές εταιρείες τα χρησιμοποιούσαν για διάφορους λόγους, κυρίως για διευκόλυνση των υπαλλήλων τους. Αποτελούσαν μεγάλη βοήθεια κυρίως για τα παιδιά με θέματα όρασης, αλλά χρησιμοποιούνταν επίσης και σαν μέθοδος διδασκαλίας σε διάφορες δραστηριότητες όπως μαθήματα κιθάρας, σεμινάρια και ξένες γλώσσες. Στο τελευταίο η συμβολή τους ήταν μεγάλη καθώς τα ηχητικά αποσπάσματα, βοηθούσαν στην σωστή άρθρωση των λέξεων και στην προφορά των παιδιών, ενώ βρίσκονταν διαθέσιμα σε αρκετά χαμηλό κόστος σε διάφορες μορφές όπως CD, MP3 και αργότερα ακόμα και διαδικτυακά.⁷

Το BBC, ήταν ο μόνος παραγωγός που παρείχε ηχογραφημένα βιβλία ως podcasts ενώ στη συνέχεια εμφανίζονται και ανταγωνιστές, οι οποίοι όμως επισημαίνουν στις αρχικές σελίδες τους τη φορητότητα των ηχητικών βιβλίων ως κύρια κατηγορία πώλησης τους. Η *Amazon* αναφέρει χαρακτηριστικά : “ *Αγοράστε ένα CD από την Amazon και μπορείτε να ακούσετε τα αγαπημένα σας βιβλία ξανα και ξανά, στο αμάξι ή το σπίτι σας...μάθετε μια γλώσσα ή εκπλαγείτε από τις περιπέτειες του Χάρι Πότερ...χωρίς να γυρίσετε μια σελίδα.*”⁸

⁵ Cahill & Moore, 2017, σελ. 22-23

⁶ Cahill & Moore, 2017, σελ. 23

⁷ Fansury, Lutfin & Arsyad, 2019, σελ. 3-4

⁸ Amazon, 2006

Ομοίως η *Listen2Books*, κατευθύνει την ευκολία της φορητότητας σε έναν πολυσύχολο υπάλληλο γραφείου λέγοντας : “Ακούστε οπουδήποτε – στο σπίτι, ενώ μετακινείστε, στο γυμναστήριο. . . . Κατεβάστε τα ηχητικά βιβλία απευθείας στον υπολογιστή/Mac/iPod σας”⁹, ενώ το *Audioblink* τονίζει “Οι αγαπημένοι σας τίτλοι ήχου απευθείας στην ψηφιακή σας συσκευή”¹⁰

Βέβαια, οι εκδοτικοί οίκοι είναι ιδιαίτερα επιλεκτικοί στη διαδικασία επιλογής τίτλων για την παραγωγή τους¹¹ καθώς συνυπολογίζουν πολλούς παράγοντες όπως τη δημοτικότητα του συγγραφέα, την ποιότητα του κειμένου, αλλά και την διάκριση της καταλληλότερης φωνής για την αφήγηση που θα το έκανε επιτυχημένο, γι αυτό και η διαθεσιμότητα και η ποιότητα των ηχητικών βιβλίων έχει βελτιωθεί δραματικά την τελευταία δεκαετία¹².

Ένα ακόμα γεγονός που τα ηχητικά βιβλία διαδίδονται όλο και περισσότερο είναι η συμβολή τους στην εκπαίδευση. Μεγάλο ποσοστό μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες έρχεται αντιμέτωπο με την ανάγνωση¹³. Στο *Becoming a Nation of Readers*¹⁴ οι συγγραφείς επισημαίνουν : «η μοναδική πιο σημαντική δραστηριότητα για την οικοδόμηση των γνώσεων που απαιτούνται για την τελική επιτυχία στην ανάγνωση είναι να διαβάζουν φωναχτά στα παιδιά». Η χρήση αυθεντικής παιδικής λογοτεχνίας φαίνεται να ενδιαφέρει τους μαθητές και να τους ενθαρρύνει για να διαβάσουν περισσότερα γεγονός που μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων των παιδιών.¹⁵ Παρόλα αυτά, ορισμένοι δάσκαλοι, εκφέρουν την άποψη πως η ακρόαση ηχητικών βιβλίων είναι υποκατάστατο της «πραγματικής ανάγνωσης».¹⁶

Στην περίπτωση της αξιοποίησης ήχου και μουσικής στο ηχητικό βιβλίο η υποβοηθούμενη ανάγνωση ενισχύεται περαιτέρω. Μια ιστορία, πραγματική ή φανταστική, και στην περίπτωση του παραμυθιού φανταστική, μπορεί να γίνει σημαντικό εργαλείο σε συνδυασμό με τη μουσική. Το βιβλίο αποτελεί το πεδίο που εξελίσσεται η δράση, ενώ η μουσική είναι εκείνη που προκαλεί και μεγεθύνει το

⁹ Listen2books, 2006

¹⁰ Audioblink, 2006

¹¹ Cahill & Moore, 2017, σελ. 23

¹² Esteves & Whitten, , 2011, σελ. 21-22

¹³ Shaywitz, 2003

¹⁴ Anderson, Hiebert, Scott & Wilkson, 1985

¹⁵ Esteves & Whitten, 2011, σελ. 8

¹⁶ Moyer, 2012, σελ. 343

συναίσθημα στο δέκτη, δηλαδή τα παιδιά.¹⁷ Ο συνδυασμός ιστορίας και μουσικής είναι δυνατόν να οδηγήσει σε *αντιληπτική μάθηση*, να διευκολύνει τη δημιουργία σύνδεσης των ερεθισμάτων και της αντίδρασης , να δώσει αφορμές για κινητική μάθηση μέσω παιξίματος οργάνων, κίνησης, χορού κ.λπ.

¹⁷ Ετμεκτσόγλου, 2002, 227-238

1.1.2 Αφήγηση

Σε όλα τα ηχητικά βιβλία υπάρχουν αφηγητές οι οποίοι διαβάζουν την ιστορία και την προετοιμάζουν σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους, κατάλληλους για ηχογράφηση. Αυτοί μπορεί να είναι επαγγελματίες αφηγητές ,ή και ηθοποιοί, τραγουδιστές καθώς και ραδιοφωνικοί παραγωγοί. Ο άνθρωπος που καλείται να αφηγηθεί την ιστορία πρέπει να δώσει ιδιαίτερη έμφαση στο συναίσθημα και στο χρώμα της φωνής του, προκειμένου να δώσει το επιθυμητό αποτέλεσμα για την ιστορία, κάνοντάς τη μια εξειδικευμένη τέχνη που διαφέρει τόσο από την υποκριτική όσο και από την τυπική ανάγνωση. Οι παραγωγοί εξασφαλίζουν πως ο αφηγητής είναι κοντά στην ηλικία του χαρακτήρα και πως δεν παρεμβαίνει στην ερμηνεία της ιστορίας γεγονός που τους οδηγεί στην πρόσληψη παιδιών ή εφήβων για την θέση αυτή, κάνοντας τη διαδικασία δυσκολότερη.¹⁸

Το πρώτο και βασικό επίπεδο μιας αφήγησης είναι μια κατασκευή, στην οποία τα αφηγηματικά γεγονότα παρουσιάζονται με τη σειρά, με την οποία θα πραγματοποιούνταν στον πραγματικό κόσμο. Η κύρια εστίαση λοιπόν είναι η χρονική σχέση μεταξύ των γεγονότων.¹⁹ Στο δεύτερο επίπεδο τα τρία βασικά συστατικά της αφήγησης είναι ο χώρος, ο χρόνος και οι χαρακτήρες. Τη συχνότητα, τη διάρκεια και τη σειρά τους την καθορίζει ο συγγραφέας.²⁰

Η αφήγηση ενός ηχητικού βιβλίου, σύμφωνα με την Kristi Beavin όπως αναφέρουν οι Cahill και Moore μπορεί να έχει μία από τις τέσσερις μορφές²¹:

- πλήρως εκφωνημένο

Μια ανάγνωση πλήρως εκφωνημένη , χρησιμοποιεί διαφορετική παρουσίαση για κάθε έναν από τους χαρακτήρες και είναι το πιο συνηθισμένο στυλ που χρησιμοποιείται. Είναι κατάλληλη για βιβλία που περιέχουν χαρακτήρες με πολύ διακριτές και έντονες προσωπικότητες και χαρακτηριστικά.

- μερικώς εκφωνημένο

Στη δεύτερη περίπτωση, η φωνή είναι μοναδική, εκείνη του πρώτου χαρακτήρα, του πρωταγωνιστή δηλαδή. Έτσι δίνεται έμφαση σε αυτή, ενώ οι των άλλοι χαρακτήρες ερμηνεύονται με λιγότερο διακριτό τρόπο.

¹⁸ Cahill & Moore, 2017, σελ. 23

¹⁹ Vercauteren, 2012, σελ. 212

²⁰ Vercauteren, 2012, σελ. 213

²¹ Cahill & Moore, 2017 σελ. 25

- χωρίς φωνή

Μια ανάγνωση χωρίς φωνή είναι εκείνη κατά την οποία ο αφηγητής παρουσιάζει το κείμενο με μία φωνή χωρίς να διαφοροποιεί τους χαρακτήρες.

- πολυφωνικό

Στις πολυφωνικές αναγνώσεις χρησιμοποιείται ένα καστ αφηγητών για να αναπαραστήσουν όλους τους χαρακτήρες.

Ο αφηγητής με τον τόνο, τη φωνή και την έμφαση που θέλει να δώσει στο κείμενο καθορίζει και την ακουστική εμπειρία. Όπως το νόημα μπορεί να μεταφέρεται μέσω της φωνής, το ίδιο μεταφέρεται και μέσω του ρυθμού της. Ακόμα και οι παύσεις μπορούν να μεταφέρουν κάποιο νόημα. Η αφήγηση πρέπει να συμβαδίζει με τη δράση σύμφωνα με το κείμενο, έτσι γεμάτοι δράση διάλογοι και σκηνές πρέπει να διαβάζονται με την κατάλληλη ταχύτητα ενώ τα σημεία εκείνα που είναι συναισθηματικά φορτισμένα διαβάζονται πιο αργά. Γι αυτό το λόγο πολλοί συγγραφείς επιλέγουν συχνά να τα αφηγούνται οι ίδιοι, γιατί εκείνοι ξέρουν καλύτερα το συναίσθημα που θέλουν να περάσουν στον ακροατή.

Ο ρόλος του αφηγητή δεν είναι εύκολος, γι αυτό και απαιτεί προετοιμασία και εξάσκηση. Έτσι, οι αφηγητές λαμβάνουν συνήθως μόνο ένα βιβλίο περίπου μία εβδομάδα πριν από την ηχογράφιση, και αναμένεται να κάνουν τη δική τους έρευνα πριν από την έναρξη της παραγωγής του²².

²² Cahill & Moore, 2017 σελ. 24

1.1.3 Ηχητική Επένδυση

Εκτός από την αφήγηση του κειμένου, πολλά ηχητικά βιβλία περιέχουν μελωδία καθώς και άλλα ηχητικά στοιχεία μουσικής υπόκρουσης. Τα στοιχεία αυτά, προορίζονται να ενισχύσουν τα συναισθήματα που σχετίζονται με την ιστορία και τις στοχευμένες πληροφορίες. Η μουσική έχει ως σκοπό την ενίσχυση της διάθεσης καθώς και το επίπεδο της “έντασης” σε μια συγκεκριμένη σκηνή. Αυτή οδηγεί τον ρυθμό της αφήγησης και της δράσης και μπορεί να υποστηρίξει την πολιτισμική οντότητα ενός κειμένου. Η μουσική είναι επίσης σύνηθες να καθοδηγεί τον ακροατή μέσα σε μεταβάσεις όπως ανάμεσα στα κεφάλαια ή και να τον μετατοπίσει σε άλλο τόπο και χρόνο στην πλοκή της ιστορίας. Αναγνωρίζοντας τον σημαντικό ρόλο της μουσικής στην βελτίωση της ακουστικής εμπειρίας, οι παραγωγοί πολλές φορές προσλαμβάνουν μουσικούς για διεξαγωγή έρευνας. Στη συνέχεια, είτε επιλέγουν είτε συνθέτουν οι ίδιοι μουσική, σύμφωνα με την κουλτούρα και την ιστορική περίοδο του βιβλίου. Για παράδειγμα, στο βιβλίο του Daniel Kraus με τίτλο *Rotters* συμπεριλήφθηκε μουσική του πραγματικό συγκροτήματος “Vorvolaka” όπως ονομαζόταν και η μπάντα στο βιβλίο.²³

Καθώς η προσθήκη της ηχητική επένδυσης στα ηχητικά βιβλία αποτελεί νέο πεδίο, η βιβλιογραφία είναι ιδιαίτερα περιορισμένη. Επειδή όμως η παρούσα εργασία αφορά το συγκεκριμένο πεδίο, η επένδυση αυτή βασίστηκε πάνω σε παρεμφερείς τομείς οι οποίοι αναλύονται στο κεφάλαιο 2.

²³ Cahill & Moore, 2007, σελ.6

1.1.4 Ηχητική περιγραφή

Οι ηχητικές περιγραφές μπορούν να εισαχθούν στο ακουστικό προϊόν μόνο όταν δεν υπάρχει διάλογος ή ουσιαστικό ηχητικό εφέ, προκειμένου να είναι ξεκάθαρες. Μια δυσκολία που αντιμετωπίζουν είναι πως πολλές φορές δεν υπάρχει αρκετός χρόνος για να περιγραφούν όλα όσα κανονικά εμφανίζονται στην οθόνη. Μια ακόμη δυσκολία είναι πως η οπτική επικοινωνία είναι πιο άρρητη από τη λεκτική περιγραφή της, έχοντας ως αποτέλεσμα μερικές φορές να είναι δύσκολο να προσδιοριστεί με ήχους τι ακριβώς λέγεται. Αρκετές φορές δηλαδή οι ακουστικοί περιγραφείς είναι δύσκολο να προσδιορίσουν το οπτικό περιεχόμενο που πρέπει να περιγράψουν. Επιπλέον στην εικόνα μπορούν να παρουσιαστούν πληροφορίες ταυτόχρονα, ενώ στην ηχητική περιγραφή πρέπει να γίνουν διαδοχικά προκειμένου να μεταγλωττιστούν σωστά. Έτσι ο αφηγητής υποχρεούται να επιλέξει μόνο τα πιο χαρακτηριστικά κομμάτια από την εικόνα.²⁴

Όταν αναζητούμε μια σταθερή θεωρητική βάση για την επιλογή περιεχομένου σε ηχητική περιγραφή, ένας πιθανός τρόπος που προσφέρει αρκετά πλεονεκτήματα είναι η αφήγηση (narration). Ένα πρώτο πλεονέκτημα έχει να κάνει με το προϊόν προέλευσης. Οι Bordwell και Thompson, σύμφωνα με τον Vercauteren, αναφέρουν πως οι κινηματογραφικές ταινίες έχουν τη δυνατότητα να συνδέσουν τους θεατές μέσα από εμπειρίες που συχνά προέρχονται από προσωπικές ιστορίες. Μια θεωρία λοιπόν που προσφέρει πληροφορίες για το πώς δημιουργούνται αυτές οι ιστορίες και πώς το μέσο σηματοδοτεί αυτό που αφηγείται, μπορεί να είναι χρήσιμο για τους αφηγητές που καλούνται να αναδημιουργήσουν την κινηματογραφική εμπειρία σε ένα κομμάτι που δεν τους το επιτρέπει πάντα να συμπεριλαμβάνουν όλες τις πληροφορίες που θα ήθελαν.²⁵

²⁴ Vercauteren, 2012, σελ. 210

²⁵ Vercauteren, 2012, σελ. 211

1.2 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι ο ακροατής να εισέλθει στην ιστορία σαν μέρος της είτε ως πρωταγωνιστής αλλά είτε και ως απλός παρατηρητής, και να ενισχυθούν τα συναισθήματα που του προκαλεί χωρίς την προσθήκη μουσικής και άλλων μέσων. Επιπλέον στόχος είναι να γίνει ευρύτερα γνωστή η σημασία των ηχητικών βιβλίων σε διάφορους τομείς όπως η εκπαίδευση, η διασκέδαση και άλλα. Επίσης είναι ιδιαίτερα σημαντικό να γνωρίσουμε πώς ένα ηχητικό βιβλίο μπορεί να βοηθήσει ένα παιδί με θέματα όρασης ή μαθησιακές δυσκολίες, κάνοντας το να εισέλθει στην ιστορία του παραμυθιού και να νιώσει μέρος της. Γι αυτό τον λόγο γίνεται χρήση των ηχητικών περιβαλλόντων και της μουσικής έχοντας κύριο στόχο τους όχι μόνο την ενίσχυση όπως αναφέρθηκε αλλά και την πρόκληση νέων συναισθημάτων. Ένα παιδικό βιβλίο, πάντα συνοδεύεται από εικόνες, οι οποίες ενισχύουν την ιστορία, σε αυτή την περίπτωση όμως τη θέση των εικόνων καταλαμβάνουν τα ηχοτοπία. Έτσι τα συναισθήματα ενισχύονται πια μέσω των ήχων και της αφήγησης της ιστορίας. Τα ηχητικά βιβλία όπως αποδείχθηκε υπάρχουν εδώ και αρκετές δεκαετίες τα περισσότερα μόνο με την αφήγηση τους. Στο συγκεκριμένο, η ιστορία ενισχύεται με ήχους οι οποίοι σε συνδυασμό δημιουργούν την κατάλληλη ατμόσφαιρα έτσι ώστε ο ακροατής να αντιληφθεί τον χώρο, το χρόνο και την δράση που βρίσκεται ο πρωταγωνιστής. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, ακολουθήθηκαν διάφορες τεχνικές οι οποίες αναλύονται στη συνέχεια.

1.3 Μεθοδολογία

Για την σύνθεση των ηχοτοπίων αξιοποιήθηκαν διάφορες τεχνικές έπειτα από έρευνα. Αρχικά δόθηκε μεγάλη βαρύτητα στην ηχητική ταινία (audio film) σύμφωνα με την οποία συντέθηκε και το ηχητικό έργο που επενδύει το παιδικό βιβλίο. Όπως και θα αναλυθεί περαιτέρω σε επόμενο κεφάλαιο, βασικές αρχές της ηχητικής ταινίας είναι η συνεχής ηχητική δράση σε συνδυασμό με την έλλειψη της αφήγησης. Η ιδέα για την δημιουργία τέτοιου είδους επένδυσης προήλθε από την έρευνα των Mariana Lopez και Sandra Pauletto με τίτλο “the sound machine” του R. Dahl στην οποία έγινε πείραμα με και χωρίς την προσθήκη αφήγησης στην ιστορία. Σημαντικό είναι να αναφέρουμε και τον φωνοκεντρισμό (vococentrism) όρος ο οποίος εξηγεί την τάση του ανθρώπου να απομονώνει την ανθρώπινη φωνή και να δίνει βάρος σε αυτή και όχι στους γύρω ήχους. Οι δύο έννοιες που αναφέρθηκαν όμως αντιτίθενται μεταξύ τους. Με την αφήγηση να βρίσκεται στο κέντρο και με την προσθήκη των ηχητικών περιβαλλόντων οι τεχνικές αυτές λειτουργούν “συνεργατικά”, με τα ηχοτοπία όχι μόνο να μην παραγκωνίζονται από την αφήγηση αλλά αντίθετα να την ενισχύουν βοηθώντας έτσι στην επίτευξη του στόχου. Επιπλέον, πηγή έμπνευσης για τη δημιουργία τους αποτελεί και το έργο “Beneath the Forest floor” της H. Westerkamp η οποία μαζί με ομάδα ερευνητών ηχογράφησαν επί πολλές ώρες τους ήχους που ακούγονται σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία. Παρόλο που τα καθεαυτά ηχογραφημένα ηχοτοπία της συγκεκριμένης σύνθεσης ήταν ελάχιστα, δεν παύει η συγκεκριμένη έρευνα να αποτελεί μεγάλο κίνητρο έμπνευσης, καθώς σημειώθηκαν αρκετές ώρες παρατήρησης τοπικών περιβαλλόντων κοντά σε θάλασσα καθώς και σε σπίτια μέσα στην πόλη.

Κεφάλαιο 2. Αρχές σύνθεσης

Ο βασικότερος στόχος της ηχητικής επένδυσης του βιβλίου είναι η ενίσχυση των συναισθημάτων που ήδη δημιουργεί η αφηγούμενη ιστορία καθεαυτή καθώς και η πρόκληση νέων. Για την επίτευξη αυτού του στόχου κρίνεται απαραίτητο να αποσαφηνιστεί ο τρόπος με τον οποίο τα συναισθήματα επηρεάζονται από τη μουσική καθώς και ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούν τα ηχοτοπία.

2.1 Μουσική και Συναίσθημα

Μελέτες ερευνητών που αφορούν την μουσική και το συναίσθημα , αποδεικνύουν πως αυτά τα δύο είναι αλληλένδετα στοιχεία στον ανθρώπινο οργανισμό. Γιατί όμως συμβαίνει αυτο; Πώς η μουσική έχει τη δύναμη να μας προκαλεί συναισθήματα; Υπάρχουν τέσσερις λόγοι, οι οποίοι εξηγούν γιατί τα δύο αυτά στοιχεία είναι ακλόνητα συνδεδεμένα μεταξύ τους²⁶.

- **Συνειρμός (learned association).**

Οι άνθρωποι ανάλογα με τον τόπο που ζουν, καθώς ο πολιτισμός από τόπο σε τόπο διαφέρει, έχουν μάθει να συνδέουν νέα ακούσματα με ένα συγκεκριμένο μουσικό μοτίβο, το οποίο έχει οριστεί από την κουλτούρα τους ως χαρούμενο και λυπημένο. Έτσι λοιπόν αν το νέο άκουσμα , θυμίζει έστω και ελάχιστα στο συγκεκριμένο μοτίβο, τότε ο άνθρωπος το συνδέει με αυτό και στη συνέχεια το αναγνωρίζει ως χαρούμενο ή λυπημένο, και το κατηγοριοποιεί. Ο συνειρμός δεν λειτουργεί με γνώσεις πάνω στη μουσική αλλά αποτελεί σημείο σύνδεσης μεταξύ των ψυχικών ερεθισμάτων και των ήχων²⁷

²⁶ Egermann, 2014

²⁷ Egermann, 2014

- **Προσδοκία (musical expectation).**

Η προσδοκία έχει άμεση σύνδεση με τον συνειρμό καθώς μέσω εκείνου δημιουργούνται γνώσεις πάνω στη μουσική. Έτσι έπειτα από κάποιο χρόνο, ο άνθρωπος μαθαίνει το μοτίβο αλλά και το ύφος του κάθε μουσικού κομματιού και αυτόματα το αναγνωρίζει σαν χαρούμενο ή λυπημένο, χωρίς απαραίτητα να κατέχει μουσικές γνώσεις. Η προσδοκία μπορεί να συνδέεται είτε με κάποιο μουσικό όργανο, είτε με μελωδία, είτε ακόμα και με το τονικό ύψος. Για παράδειγμα ο ήχος ενός πιάνου με χαμηλό τονικό ύψος και ταχύτητα, συνδέεται με τη λύπη, ενώ ο ήχος του πιάνου με υψηλό τονικό ύψος και γρήγορη ταχύτητα, συνδέεται με τη χαρά²⁸.

- **Εκφραστική και Συναισθηματική Κίνηση (expressive emotional movement)**

Έχει παρατηρηθεί πώς όταν ο άνθρωπος έχει θετικά συναισθήματα (χαρά, ενθουσιασμό κλπ) τείνει να κινείται συνέχεια, να είναι πιο ενεργός σε δραστηριότητες του και να μιλάει γρήγορα. Όταν όμως τα συναισθήματα του είναι αρνητικά (φόβος, λύπη, στεναχώρια κλπ) κινείται αργά έως και καθόλου, μιλάει σιγά και πολύ λιγότερο ενώ αποφεύγει να ασχοληθεί με διάφορες δραστηριότητες²⁹.

- **Ενεργοποιητικός Ήχος (activating sound).**

Ο ήχος έχει άμεση σχέση με το ανθρώπινο νευρικό σύστημα και προκαλεί παρακίνηση και υποκειμενική και φυσιολογική διέγερση. Αυτό εξηγεί και τον ήχο στο ξυπνητήρι το οποίο μας ξυπνάει , καθώς ο συγκεκριμένος ήχος είναι δομημένος έτσι ώστε να μας παρακινεί να σηκωθούμε³⁰.

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στην επίδραση της μουσικής στα ανθρώπινα συναισθήματα και στο πώς “λειτουργεί” ο ανθρώπινος οργανισμός απέναντι σε αυτό το ερέθισμα, καθώς στόχος του ηχητικού βιβλίου είναι η πυροδότηση έντονων συναισθημάτων σε μικρούς και μεγάλους ακροατές κατά τη διάρκεια της αφήγησης της ιστορίας. Εκτός από τη μουσική, το συναίσθημα στο πεδίο των ηχητικών βιβλίων προκαλεί και η γενικότερη ηχητική επένδυση. Ένα τέτοιο είδος επένδυσης μπορεί να είναι και η δημιουργία ηχοτοπίων, τα οποία αναφέρονται παρακάτω.

²⁸ Eggermann, 2014

²⁹ Eggermann, 2014

³⁰ Eggermann, 2014

2.2 Σύνθεση ηχοτοπίων

Όπως αναφέρθηκε, σκοπός της ηχητικής επένδυσης ενός ηχητικού βιβλίου είναι όχι μόνο ο ακροατής να ακούσει την ιστορία που διαδραματίζεται, αλλά να γίνει και ο ίδιος μέλος της, να εισέλθει δηλαδή στο περιβάλλον που βρίσκεται ο πρωταγωνιστής - ήρωας και να νιώσει όπως εκείνος. Έτσι καθ'ολη τη διάρκεια της ιστορίας στην παρούσα υλοποίηση ακούγεται ένα ηχητικό περιβάλλον το οποίο περιγράφει αναλυτικά με ήχους τον τόπο όπου βρίσκεται την παρούσα στιγμή ο ήρωας. Το ηχητικό περιβάλλον είναι γνωστό ως *ηχοτοπίο (soundscape)*. Το *ηχοτοπίο* όπως αναλύει ο R. Murray Schafer στο βιβλίο του “*The tuning of the world*” προέρχεται από την σύνδεση των λέξεων *sound* (=ήχος) και *landscape* (= περιβάλλον, τοπίο), και περιγράφει το τοπίο που αντί για εικόνες, αποτελείται και συντίθεται από ήχους, είναι αυτό δηλαδή που στοχεύει στην αίσθηση της ακοής και όχι της όρασης.

Το *soundscape* του κόσμου, εκείνο της γης δηλαδή, διαρκώς μεταβάλλεται. Αν συγκρίνουμε αυτό του παρόντος με εκείνο του παρελθόντος διακρίνονται τεράστιες αλλαγές, και όπως είναι λογικό διαφέρει ριζικά και από εκείνο που θα διαμορφωθεί στο μέλλον. Οι νέοι ήχοι που διακρίνονται στο περιβάλλον του παρόντος, διαφέρουν τόσο σε ποιότητα όσο και σε ένταση. Σε αυτό σίγουρα οφείλεται η ανάπτυξη της βιομηχανίας καθώς και ο νέος τρόπος ζωής των ανθρώπων, γεγονότα τα οποία παίζουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση της ηχορύπανσης, όπου κατα τους ερευνητές έχει φτάσει στην καμπή έντασης της. Οι ίδιοι ερευνητές υποστηρίζουν πως σε λίγα χρόνια, εξαιτίας όλων αυτών, θα προκληθούν προβλήματα ακοής, έως και κώφωσης σε μεγάλο ποσοστό του ανθρώπινου πληθυσμού εάν το πρόβλημα της ηχορύπανσης δεν περιοριστεί.³¹

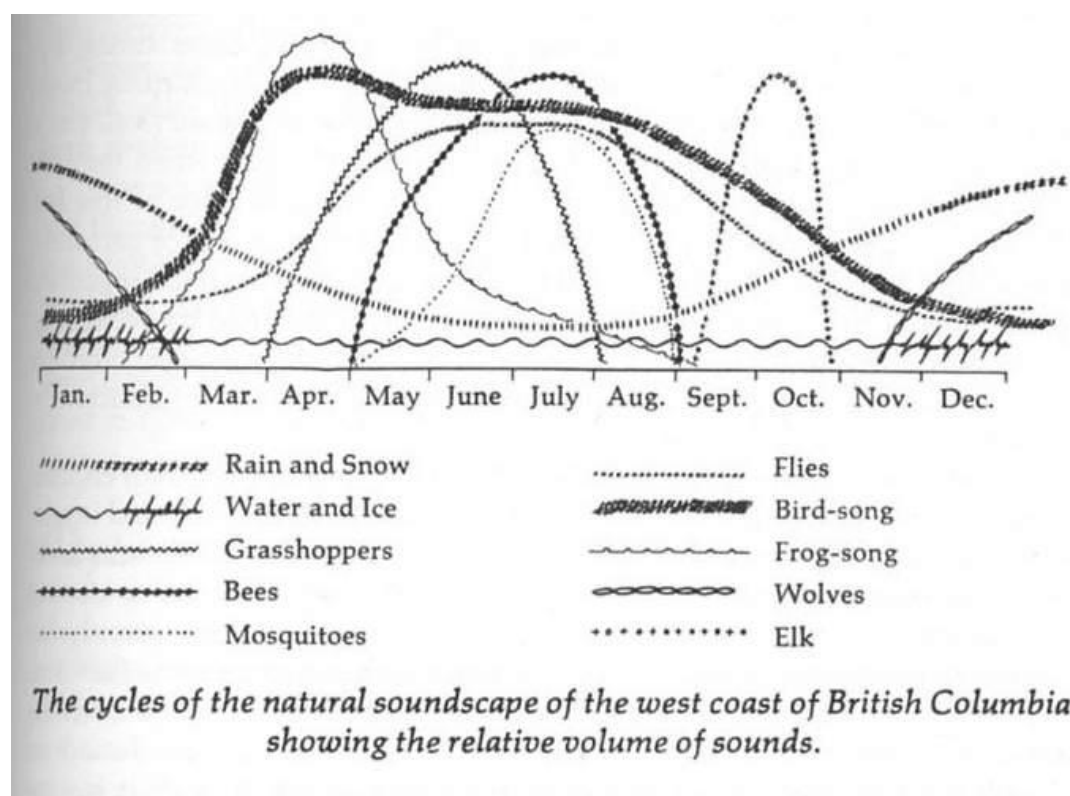
Το περιβάλλον περιέχει διάφορες “ομάδες” ρυθμών. Αυτές που χωρίζουν για παράδειγμα τη μέρα από τη νύχτα, το καλοκαίρι από το χειμώνα, τον ήλιο από το φεγγάρι.. Παρόλο που πολλές φορές δεν είναι απόλυτα διακριτές οι αλλαγές στους ήχους, οι διαφορετικές συνθήκες καταφέρνουν και κάνουν δυναμικές μεταβολές στο ηχητικό περιβάλλον. Σίγουρα σε αυτό το μοτίβο παίζει τεράστιο ρόλο η εποχή καθώς και η τοποθεσία, όχι όμως μόνο με την γεωγραφική έννοια αλλά και με την γεωλογική. Σύμφωνα με το “πρόγραμμα” του περιβάλλοντος, υπάρχει ώρα για ηχητική άνθιση και ηχητική κατάπτωση μέσα στη μέρα, πάντα όμως με βάση τις παραμέτρους που αναφέρθηκαν νωρίτερα.

³¹ Schafer, 1977, σελ 3-5

Αν λάβουμε ως άξονα τα ζώα, που συνήθως είναι και οι πρωταγωνιστές των ηχοτοπίων, γίνεται αντιληπτό το πώς η εποχή παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των ήχων ενός τόπου.³²

Όπως είναι λογικό, ο άνθρωπος παίζει εξίσου σημαντικό ρόλο στον κύκλο αυτό καθώς εκείνος είναι που μπορεί και παρεμβαίνει στο περιβάλλον, είτε φέρνοντας τη βιομηχανία στο φυσικό περιβάλλον (έντονο φαινόμενο μετά την βιομηχανική επανάσταση και εντείνεται ακόμα περισσότερο με την εξέλιξη της τεχνολογίας) είτε βάζοντας και εκείνος το λιθαράκι του στην διάσωση του περιβάλλοντος. Μεσω των αναδασώσεων ή και της καλλιέργειας ο άνθρωπος, χτίζει νέα “σπίτια” για ζώα τα οποία παρόλο που ίσως να μην φαίνονται στο γυμνό μάτι, αποτελούν τεράστιο μέλος στο φυσικό περιβάλλον και κατ’επέκταση στο ηχητικό.³³

Ένα τρανταχτό παράδειγμα για το παραπάνω αποτελεί η ανάλυση του Murray Schafer για την ένταση των ήχων των ζώων μιας συγκεκριμένης περιοχής ανάλογα με τους μήνες, ενώ στο κάτω μέρος του πίνακα φαίνονται και καιρικές συνθήκες.

εικόνα 1.³⁴

³² Schafer, 1977, 229

³³ Schafer, 1977, 229-230

³⁴ Εικόνα 1 : “Οι κύκλοι των φυσικών ηχοτοπίων στην ανατολική ακτή της Βρετανικής Κολομβίας, δείχνοντας το συσχετισμό της έντασης των ήχων.”, Schafer, 1977, 229

Η έρευνα αφορά την περιοχή της Βρετανικής Κολούμπια και συγκεκριμένα της ανατολικής ακτής, μιας περιοχής που φημίζεται για τη φυσική ομορφιά της. Στο γράφημα αυτό παρατηρούμε, πώς σε ένα σχετικά παρθένο έδαφος στο οποίο, δεν έχει υπάρξει σημαντική ανθρώπινη παρεμβολή, τα ζώα και ιδιαίτερα τα έντομα (κουνούπια, μύγες, μέλισσες) ακούγονται πολύ περισσότερο τους πιο ζεστούς μήνες (Μάρτιος - Αύγουστος) και τους μήνες όπου η βροχή και το χιόνι είναι μικρής έντασης. Όπως είναι λογικό, τους μήνες όπου τα δύο τελευταία καιρικά φαινόμενα, και ιδίως η βροχή , είναι εντονότερα, άλλα ζώα όπως ο βάτραχος, που αγαπά την υγρασία φαίνεται να καταλαμβάνει μια αρκετά ηχηρή θέση στο διάγραμμα αυτό.

2.2.1 Χαρακτηριστικά Ηχοτοπίου

Κάθε ηχοτόπιο, ανάλογα και το είδος του περιβάλλοντος το οποίο αφορά (θάλασσα, στεριά, ορεινό, πεδινό και άλλα) , έχει κάποια πιο σημαντικά στοιχεία από άλλα. Ο διαχωρισμός αυτός εξαρτάται από τη συχνότητα που αυτά ακούγονται, την ένταση και την κυριαρχία τους ανάμεσα στα άλλα μέσα στο ηχοτόπιο.

Αρχικά, κατηγοριοποιούμε τα κύρια στοιχεία του κάθε ηχοτοπίου σε *βασικούς ήχους (keynote sounds)* , *ηχητικά σήματα (signals)* και *ηχοσημα (soundmarks)*. Στη μουσική *keynote* ονομάζεται το μουσικό κλειδί ή η τονικότητα μιας συγκεκριμένης σύνθεσης. Αυτό αποτελεί τον κύριο τόνο της σύνθεσης γύρω από τον οποίο χτίζεται η υπόλοιπη. Σε αυτή συγκαταλέγονται οι ήχοι που προέρχονται από την γεωγραφική και γεωλογική θέση , καθώς και το κλίμα του τόπου δηλαδή το νερό, τα δάση, ο αέρας, τα πουλιά και γενικότερα τα ζώα και τα έντομα. Οι ήχοι αυτοί κατέχουν *αρχαιοτυπική σημασία*, ώντας εγκαθιδρυθεί στο ακουστικό περιβάλλον, γεγονός που σημαίνει πώς οι άνθρωποι έχουν συνηθίσει να τους ακούν, με αποτέλεσμα η παραμικρή τους απουσία από το ηχοτόπιο να φαίνεται σαν ανωμαλία! Οι βασικοί ήχοι δεν είναι απαραίτητο να ακούγονται συνεχόμενα, μπορούν δηλαδή να ακουστούν κάποια στιγμή αλλά δεν μπορούν να παραβλέπονται, καθώς όπως προαναφέρθηκε, αποτελούν μια ακουστική συνήθεια. Στα ηχοτοπία, *keynotes* είναι οι ήχοι που ακούγονται στον τόπο σε τέτοια συχνότητα έτσι ώστε οι άνθρωποι να τον αναγνωρίζουν άμεσα και να αποκαλύπτουν την τοποθεσία της (πχ ο ήχος της θάλασσας αποκαλύπτει πως βρίσκεται κοντά σε μια παραθαλάσσια περιοχή)

Στην δεύτερη κατηγορία, στα ηχητικά σήματα δηλαδή, είναι ήχοι οι οποίοι ακούγονται σε “πρώτο πλάνο”. Οποιοδήποτε ήχοι μπορούν να ακουστούν συνειδητά, και έτσι οποιοσδήποτε ήχος μπορεί να γίνει το σήμα κατατεθέν για κάθε τοπίο. Κάποιοι επίσης μπορούν να αποτελέσουν συσκευές ακουστικής προειδοποίησης όπως για παράδειγμα καμπάνες, σειρήνες, κórνες και σφυρίγματα.

Τέλος, τα ηχώσημα, όρος ο οποίος προέρχεται από τη λέξη “ορόσημο”, χαρακτηρίζει τους ήχους οι οποίοι αναγνωρίζονται άμεσα από ανθρώπους της συγκεκριμένης τοποθεσίας. Αναφέρεται σε έναν ήχο της κοινότητας που είναι μοναδικός ή διαθέτει ιδιότητες που τον κάνουν να θεωρείται χαρακτηριστικός. Μόλις εντοπιστεί ένα ηχώσημο, αξίζει να “προστατεύεται” από τα μέλη της κοινότητας γιατί εκείνα κάνουν την ακουστική ζωή της κοινότητας μοναδική³⁵.

Τα ηχοτοπία που αναλύονται παρακάτω είναι αυτά της πόλης και της θάλασσας καθώς είναι οι κύριοι πρωταγωνιστές που αναγνωρίστηκαν στο περιβάλλον του βιβλίου που επενδύθηκε ηχητικά.

³⁵ Schafer, 1977, σελ 9-10

2.2.2 Το ηχοτοπίο της πόλης

Η ζωή στις πόλεις και κατ'επέκταση τα ηχοτοπία τους έχουν ένα σημείο αναφοράς. Τη βιομηχανική επανάσταση. Οι πόλεις και τα αστικά κέντρα άλλαξαν ριζικά καθώς τα κάστρα, οι εκκλησίες και τα τείχη των πόλεων αντικαταστάθηκαν από πολυκατοικίες, τράπεζες και εργοστάσια. Το γεγονός αυτό, έρχεται να αλλάξει όλο τον ακουστικό ορίζοντα των πόλεων και τα ηχητικά χαρακτηριστικά διαφοροποιούνται ως προς τη προ- βιομηχανική εποχή.

Πριν τη Βιομηχανική Επανάσταση οι δρόμοι και τα εργαστήρια ήταν γεμάτα φωνές και ήχους από χειροκίνητα εργαλεία. Αργότερα, οι ήχοι αυτοί άλλαξαν, οι ανερχόμενες βιομηχανίες έφυγαν από τις πόλεις και μεταφέρθηκαν σε απομακρυσμένες περιοχές. Έτσι το ηχοτοπίο των πόλεων πλέον αποτελούνταν από μηχανές και πολυκοσμία. Φωνές που χαρακτήρισαν τα αστικά κέντρα ήταν εκείνες των ζητιάνων, οι οποίοι με την εξέλιξη των μηχανών έχασαν τις δουλειές τους και έμειναν στις πόλεις.³⁶ Με τα χρόνια, οι ήχοι της πόλης, έγιναν αυτοί που γνωρίζουμε και σήμερα, με τα αυτοκίνητα, τις φωνές των ανθρώπων και τα μηχανήματα που ανακατασκευάζουν ή χτίζουν κτήρια, να κυριαρχούν.

³⁶ Schafer, 1977, σελ 53-54 και 59-63

2.2.3 Το ηχοτοπίο της Θάλασσας

Ο πρώτος ήχος που ακούστηκε ήταν εκείνος της θάλασσας. Οι περισσότεροι ελληνικοί μύθοι, αναφέρουν τον άνθρωπο που αναδύεται από το νερό της θάλασσας.

“Πολλοί λένε πώς όλοι οι θεοί και όλα τα έμβια όντα, προέρχονται από τον Ωκεανό, και ότι η Τηθύς ήταν η μητέρα όλων των παιδιών του”.- Ελληνική μυθολογία

Μεταξύ όλων των στοιχείων της φύσης, το νερό είναι εκείνο με τους περισσότερους συμβολισμούς. Παρά το γεγονός ότι οι διαφορετικές μορφές του (βροχή, χιόνι, ποτάμι, θάλασσα, ρυάκια, ωκεανοί και άλλα) κατέχουν έναν ιδιαίτερο ξεχωριστό ήχο, όλες μοιράζονται έναν κοινό πλούσιο συμβολισμό: την κάθαρση, την ανανέωση, την αναζωογόνηση και την καθαρότητα. Η θάλασσα, πάντα κατείχε αν όχι τον κυριότερο, έναν από τους κυριότερους συμβολισμούς στην τέχνη, την λογοτεχνία, τη μουσική και τους μύθους. Σε όλα αυτά δεν έπαυε να αναφέρεται η αιωνιότητα, καθώς ποτέ δεν φαίνεται το τέλος της και ο αέρας της αλλαγής και της ανανέωσης από τα ρέματα και την κίνηση των κυμάτων της³⁷.

“ Κανένας άνθρωπος δεν περπατά ποτέ στο ίδιο ποτάμι δύο φορές ” - Ηράκλειτος

Το νερό δεν μένει ποτέ στάσιμο. Κινείται, ταξιδεύει, ανανεώνεται, πέφτει , χτυπάει σε βράχια και όλα αυτά σε διάφορες μορφές, είτε στερεο είτε σε υγρό αλλά είτε και σε αέριο. Το νερό από τα ρέματα των ελβετικών Άλπεων μπορεί να ακουστεί μέχρι μια ήσυχη κοιλάδα. Ο θόρυβος από την πτώση των νερών στους καταρράκτες προκαλεί μια “ νεκρική σιγή ” , έναν φόβο θα λέγαμε, ο οποίος ακολουθείται από μια μελωδία των βράχων που δέχονται τις δυνατές ριπές των νερών που κυλούν από τεράστιο ύψος. Η καταιγίδα μέσα στη θάλασσα δεν γίνεται ακουστικά αντιληπτή μόνο από τον ήχο των κυμάτων της, καθώς εάν είναι μακριά από στεριά, τα κύματα δεν εκτονώνονται, απλά μετακινούνται. Εάν όμως, βρισκόμαστε μέσα σε μία βάρκα, η αγριότητα και η επιθετικότητα της γίνεται αντιληπτή από τον τρόπο με τον οποίο η ίδια η βάρκα συμπεριφέρεται απέναντι στα κύματα, κατά τη διάρκεια δηλαδή που τη χτυπάνε. Το χάος του ωκεανού, αντικατοπτρίζεται πλήρως από τον ήχο της

³⁷ Schafer, 1977, σελ. 15-16

φουρτουνιασμένης θάλασσας. Όταν η θάλασσα είναι “οργισμένη” , κατέχει την ίδια ενέργεια σε όλο το ακουστικό φάσμα : λευκός θόρυβος πλήρους συχνότητας.

Ο λευκός θόρυβος χρησιμοποιείται συνήθως στην παραγωγή ηλεκτρονικής μουσικής, είτε απευθείας αλλά είτε και ως “είσοδος” για ένα φίλτρο για τη δημιουργία άλλων τύπων σήματος θορύβου. Χρησιμοποιείται εκτενώς στη σύνθεση ήχου, κυρίως για την αναδημιουργία κρουστών όπως τα κύμβαλα ή τα τύμπανα, τα οποία κατέχουν υψηλό περιεχόμενο θορύβου στον τομέα των συχνοτήτων τους. Ένα απλό παράδειγμα λευκού θορύβου είναι ο ραδιοφωνικός θόρυβος απουσία σταθμού , ή μια παρεμβολή σε κεραία. Οι συχνότητες του λευκού θορύβου, συχνά χρησιμοποιούνται και από ψυχολόγους, οι οποίοι τον συστήνουν ως μέθοδο χαλάρωσης και ηρεμίας κατά τη διάρκεια του ύπνου, καθώς υποσηνείδητα θυμίζει τον ήχο της θάλασσας.

Καθώς κινούμαστε προς την ακτή, η δύναμη αυτή, δίνει τη θέση της στον ρυθμό. Ο ρυθμός, αντικαθιστά το χάος καθώς η θάλασσα γίνεται ήρεμη και γαλήνια μόλις φτάνει στην ακτή, ακολουθώντας ένα ακανόνιστο τέμπο ενώ επιτέλους, εκείνη απλώνεται στον ορίζοντα, μπλέκοντας με την ηρεμία της μουσικής.³⁸

³⁸ Schafer, 1977, σελ. 18

2.3 Audio film και φωνοκεντρισμός

Η φωνή κατέχει ένα σημαντικό προνόμιο σε σχέση με τα υπόλοιπα στοιχεία³⁹. Το προνόμιο αυτό είναι της ιεραρχίας. Στον κινηματογράφο καθώς και σε άλλα οπτικοακουστικά μέσα υπάρχουν πρώτα οι φωνές και μετά όλα τα υπόλοιπα στοιχεία, όπως και σε κάθε ηχητικό κομμάτι, δημιουργείται αμέσως η αντίληψη της ιεραρχίας. Αν το σκεφτούμε πιο διεξοδικά, σε κάθε μέρος της καθημερινότητας αυτό που ξεχωρίζει πρώτα είναι η ανθρώπινη φωνή και μετά ακολουθούν οι ήχοι στον περίγυρο με τους πιο έντονους, δυνατούς και οξείς να διακρίνονται αργότερα. Ο Michel Chion σύμφωνα με έρευνα των Lopez και Pauletto⁴⁰, ήταν εκείνος που διερεύνησε την έννοια του *φωνοκεντρισμού* (*vococentrism*) , όσον αφορά την υπεροχή της φωνής έναντι των άλλων ήχων στην καθημερινότητα. Εάν υπάρχει ανθρώπινη φωνή, το αντί αμέσως εστιάζει πάνω της, δίνοντάς της μεγαλύτερη σημασία από οποιονδήποτε άλλο ήχο οργανώνοντας ολόκληρη ακουστική αντίληψη γύρω από αυτή. Ο *φωνοκεντρισμός* ισχύει και για τον κινηματογράφο, και είναι πιθανό να ισχύει και για τα audio films.

Το audio film όμως είναι μορφή ηχητικής ταινίας, η οποία δεν χρησιμοποιεί αφήγηση, αλλά ήχους περιβάλλοντος και δράσης για να μεταφέρει τις απαιτούμενες πληροφορίες. Είναι μια μορφή, η οποία στέκεται μόνη της και δεν χρειάζεται εικόνες καθώς βασίζεται αποκλειστικά στον ήχο, στην επεξεργασία και χωροθέτησή του. Έχει σχεδιαστεί με καθαρά ακουστική προσέγγιση έχοντας διαρκή δράση και σταθερά αντιληπτή ατμόσφαιρα, που διεγείρει τη φαντασία του ακροατή. Η ηχητική ταινία επίσης περιλαμβάνει στοιχεία όπως σιωπή, παύσεις, φωνή, ηχητικά εφέ, καθώς και μουσική.

³⁹ Lopez & Pauletto, 2010, σελ 4.

⁴⁰ Lopez & Pauletto, 2010, σελ 4-5.

2.4 Sound design και Foley

Το σημείο εκκίνησης για τη συναισθηματική ανάλυση του ηχητικού σχεδιασμού (sound design) και των οπτικοακουστικών μεταφορών, είναι το τεκμήριο της πολυδιάστατης φύσης των συναισθημάτων.⁴¹ Στον κινηματογράφο, ο όρος *diegesis* (διέγερση) αναφέρεται στη σχέση της εικόνας ή του ήχου με τον εικονικό κόσμο της κινηματογραφικής ταινίας. Ένας διεγερτικός ήχος ανήκει στον κόσμο της ταινίας, και στον εικονικό κόσμο αναγνωρίζεται ως ακουστικό σήμα. Ένας μη διεγερτικός ήχος μπορεί να είναι είτε *μεταδιεγερτικός* (π.χ. εσωτερική φωνή στο κεφάλι του χαρακτήρα), είτε *εξωδιεγερτικός*, δηλαδή εντελώς έξω από τον εικονικό κόσμο της ταινίας, που ακούει μόνο το κοινό, και όχι οι χαρακτήρες της ταινίας. Συνήθως εξωδιεγερτικός ήχος θεωρείται η μουσική.⁴² Μια μοντέρνα προσέγγιση του sound design δεν πρέπει να κάνει διάκριση μεταξύ ηχοτοπίων και μουσικής, αλλά μεταξύ διεγερτικών και εξωδιεγερτικών ήχων.⁴³

Τα περιβάλλοντα που ακούγονται στην παρούσα σύνθεση είναι στο μεγαλύτερο μέρος τους ρεαλιστικά και αποτελούνται από στοιχεία τα οποία ο ακροατής θα διέκρινε, αν βρισκόταν σε εκείνο το σημείο στην πραγματική ζωή (διεγερτικοί ήχοι). Το μόνο που δεν “απεικονίζεται” ηχητικά είναι κάποιες στιγμές που ο μικρός πρωταγωνιστής χάνεται στη σκέψη του και ξεκινάει να εκφράζει στον εαυτό του “φιλοσοφικά” και αναπάντητα ερωτήματα (μη διεγερτικοί ήχοι).

Το Foley είναι η αναπαραγωγή καθημερινών ηχητικών εφέ που προστίθενται σε ταινίες, βίντεο και άλλα μέσα μετά την παραγωγή για τη βελτίωση της ποιότητας του ήχου. Αυτοί οι αναπαραγόμενοι ήχοι, μπορεί να είναι οτιδήποτε, από το κούνημα των ρούχων και τα βήματα μέχρι το τρίξιμο σε πόρτες και το σπάσιμο γυαλιού. Οι ήχοι Foley στο χώρο του κινηματογράφου χρησιμοποιούνται για να ενισχύσουν την ακουστική εμπειρία της ταινίας ενώ μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη ανεπιθύμητων ήχων που καταγράφονται κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων.

⁴¹ Fahlenbrach, 2008, σελ 86

⁴² Görne, 2019, σελ 25

⁴³ Görne, 2019, σελ 25

Κεφάλαιο 3. Παιδικό βιβλίο “Το Πιάτο”

Ο μικρός Γιώργος με μια βαλίτσα στο χέρι και τα παπούτσια του προπάππου του στα πόδια, μεταναστεύει με υπερωκεάνιο στην Αμερική του προηγούμενου... αιώνα; Μυστήρια πράγματα! Τεράστια μπέργκερ, ο Μίστερ Ναγκ, που φωνάζει "τα πιάτα μου", χιλιάδες σαπουνόφουσκες που κρύβουν θησαυρούς, εκατομμύρια πιάτα με ζωγραφιές από σάλτσα και ένα πιάτο που σπάει επίτηδες. Ένα βιβλίο που σερβίρει στα παιδιά του σήμερα την ιστορία των Ελλήνων μεταναστών του χθες. Με σύγχρονη γλώσσα, αστείρευτο χιούμορ και βαθιά ευαισθησία. (Από την παρουσίαση στο οπισθόφυλλο του βιβλίου)

3.1 Περίληψη

Ο Γιώργος Παναγιωτακόπουλος είναι ένα μικρό παιδί γεμάτο περιέργεια, το οποίο περνάει το χρόνο του μετά το σχολείο στο σπίτι της γιαγιάς. Στο σπίτι αυτό, όπως και στα περισσότερα σπίτια γιαγιάδων και παππούδων, ξεχωρίζουν οι φωτογραφίες, άλλες παλιές, άλλες πιο καινούργιες, άλλες μικρές και άλλες μεγαλύτερες. Έτσι ο Γιώργος, ένα μεσημέρι αποφασίζει να μάθει την ιστορία μιας από αυτές στην οποία απεικονίζεται με έναν περίεργο γι αυτόν τρόπο ο προπάππος του, από τον οποίο είχε πάρει και το όνομα του. Η γιαγιά λοιπόν, έχοντας το φαγητό στη φωτιά, τον βάζει κυριολεκτικά στα παπούτσια του πατέρα της, προκειμένου να μάθει την ιστορία. Ξαφνικά, ο Γιώργος βρίσκεται με μια βαλίτσα και ένα εισιτήριο στο χέρι πάνω σε ένα γεμάτο πλοίο με προορισμό τη Νέα Υόρκη. Επειτα από ένα πρωτόγνωρο για αυτόν ταξίδι 11 ημερών γεμάτο νέες γνώσεις και υψηλόβαθμες γνωριμίες φτάνει επιτέλους στην Αμερική όπου τον περιμένουν ακόμα περισσότερες περιπέτειες. Περιπατώντας στην πόλη, όπου όλα του φαίνονται γιγάντια, ο μικρός Γιώργος γίνεται από καθαριστής παπουτσιών στους δρόμους, έμπορος και στη συνέχεια υπάλληλος στην κουζίνα του εστιατορίου του Μίστερ Νανγκ ο οποίος φωνάζει διαρκώς για τα πιάτα του. Με σύμμαχο τον φίλο και συγκάτοικο του από το εστιατόριο στις 8 ώρες που του αναλογούν για ξεκούραση γυρίζει όλη την πόλη κάνοντας διασκεδαστικά πράγματα. Στο εστιατόριο γνωρίζει και τον κύριο Δούκα, έναν πιανίστα που με τη μουσική και το τραγούδι του όχι μόνο γεμίζει το εστιατόριο, αλλά κάνει και τη βάρδια του Γιώργου ακόμα πιο ενδιαφέρουσα. Φυσικά ο κυριος Δούκας, δεν είναι άλλος από τον Duke Ellington, συνθέτη και ερμηνευτή της τζαζ, ο οποίος τρέφει τέτοια συμπάθεια στα δύο παιδιά που τους κάνει ακόμα και δώρα. Η ιστορία τελειώνει με τον Γιώργο ή πλέον Τζορτζ Παν, στο αεροπλάνο της επιστροφής για την Ελλάδα, όπου ξυπνάει αναπάντεχα με τη φωνή της...γιαγιάς του!

3.2 Αφήγηση

Το βιβλίο αποτελείται από 25 κεφάλαια και στο τέλος του υπάρχουν οι “κρυμμένες ιστορίες μέσα στην ιστορία”. Επειδή ήταν αρκετά μεγάλο, τα κεφάλαια που επιλέχθηκαν για την επένδυσή τους με ηχοτοπία είναι το 1ο έως και το 6ο. Ο λόγος που επιλέχθηκαν τα συγκεκριμένα είναι πως υπάρχει μεγάλη ποικιλία σε προσφιλή ηχοτοπία και συνεπώς μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ήχοι που ήταν εύκολο να βρεθούν και να ηχογραφηθούν. Η αφήγηση του βιβλίου έγινε από την ίδια την συγγραφέα κ. Κωνσταντίνα Τασσοπούλου σε στούντιο ηχογράφησης. Μόλις ολοκληρώθηκε στάλθηκε ανα κεφάλαια, και στη συνέχεια όλα αυτά συνδυάστηκαν με τα ηχοτοπία που είχαν ήδη δημιουργηθεί. Όπου κρίθηκε απαραίτητο, στα σημεία δηλαδή που οι ήχοι ήταν λίγοι, συμπληρώθηκαν επιπλέον με sound design προκειμένου να μην υπάρχει κομμάτι χωρίς ήχους ακολουθώντας τις αρχές του audio film.

Κεφάλαιο 4. Ηχητική και Μουσική επένδυση

Για τη δημιουργία της ηχητικής υπόκρουσης του παιδικού βιβλίου με τίτλο “Το Πιάτο”, ακολουθήθηκε συγκεκριμένη μεθοδολογία. Αρχικά, αξίζει να σημειωθεί πως δημιουργήθηκε με βάση τις αρχές του audio film, καθώς υπάρχει διαρκής δράση και πάντα υποδηλώνεται η ατμόσφαιρα του χώρου. Η παρουσία της ηχητικής δράσης είναι τόσο ισχυρή, ώστε ακόμα και αν αφαιρεθεί η αφήγηση, στοιχεία της δράσης γίνονται αντιληπτά από τον ακροατή. Επίσης η στερεοφωνική τοποθέτηση των περιβαλλόντων, έγινε προκειμένου να ακούγεται η αφήγηση στο κέντρο έτσι ώστε οι ήχοι να μην περιπλέκονται μεταξύ τους και δημιουργηθεί ακουστική δυσφορία. Σε ορισμένες περιπτώσεις κάποιοι ήχοι που το απαιτούν μεταφέρονται από τα δεξιά στα αριστερά και το αντίθετο (panning) για να δοθεί έμφαση στην κίνηση τους (πχ πουλιά, αυτοκίνητα).

Η ηχητική επένδυση βρίσκεται στον σύνδεσμο

https://drive.google.com/drive/folders/1-JqunXJV8zElinHBaZhqAYPctGS7Xq1M?usp=drive_link

4.1 Ηχοτοπία

Η συνθεση των ηχοτοπίων, πραγματοποιήθηκε ξεχωριστά και περιλαμβάνει ήχους ηλεκτρονικούς και φυσικούς, οι οποίοι ηχογραφήθηκαν με τη βοήθεια ασυρματου μικροφώνου (rode wireless go ii) ακολουθώντας την τεχνική foley. Κατα τη διάρκεια του έργου ακούγονται ήχοι, οι οποίοι ανήκουν στο ηχοτοπίο και χωρίζονται σε δύο κατηγορίες :

- Απόδοση χώρου και ατμόσφαιρας

Τέτοιοι ήχοι είναι εκείνοι οι οποίοι μαρτυρούν το είδος του χώρου στο οποίο εξελίσσεται η δράση καθώς και τη διάταξη του (πχ ηχώ για κλειστό χώρο, κύμα, αέρας για το εξωτερικό του πλοίου)

- Υπογράμμιση δράσης

Αυτοί αποτελούν μέρος του ηχοτοπίου αλλά η χρήση τους είναι για να περιγράψουν κάτι το οποίο λέγεται εκείνη τη στιγμή προκειμένου να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση, αλλά και παράλληλα να ενισχύσει την αίσθηση παρουσίας του ακροατή στον ηχητικό χώρο (πχ δελφίνια στον ωκεανό που κολυμπούν πλάι στο πλοίο)

Άλλοι ήχοι οι οποίοι μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ξεχωριστά είναι οι αφηρημένοι. Αυτοί δεν ανήκουν στο ηχοτοπίο και δεν αποτελούν μέρος της ιστορίας αλλά σχολιάζουν τη δράση ή/και την αφήγηση. Σκοπός τους είναι να συμβάλλουν στην πρόκληση συναισθημάτων του ακροατή αλλά και να τον οδηγήσουν σε μια αίσθηση ταύτισης με τους ήρωες στους οποίους απευθύνονται.

Τα περιβάλλοντα που ακούγονται είναι στο μεγαλύτερο μέρος τους ρεαλιστικά και αποτελούνται από στοιχεία τα οποία ο ακροατής θα διαχώριζε αν βρισκόταν σε εκείνο το σημείο στην πραγματική ζωή. Το μόνο που δεν

“απεικονίζεται” ηχητικά είναι κάποιες στιγμές που ο μικρός πρωταγωνιστής χάνεται στη σκέψη του και ξεκινάει να εκφράζει στον εαυτό του “φιλοσοφικά” και αναπάντητα ερωτήματα. Σε τέτοια σημεία, θέλοντας να δοθεί έμφαση στο χάος που επικρατεί στο μυαλό του παιδιού, απομονώνεται από τους γύρω ήχους και ακούγεται μόνο η αφήγηση. Με αυτόν τον τρόπο εκφράζεται η εκκωφαντική σιωπή, η οποία δημιουργείται μέσα στο κεφάλι κάποιου που σκέφτεται έντονα και πολλά πράγματα ταυτόχρονα! Κύριος γνώμονας ήταν ουσιαστικά οι διαφορετικές τοποθεσίες, στις οποίες διαδραματίζεται η ιστορία, όπως η κουζίνα ή τα διάφορα μέρη του πλοίου (κατάστρωμα, αμπάρι). Κάποιοι ήχοι συγκεντρώθηκαν πριν ακόμα ολοκληρωθεί η ηχογράφηση, βάσει προσωπικής αντίληψης από σύγχρονα περιβάλλοντα, και στη συνέχεια συνδυάστηκαν πάνω στην αφήγηση με τη βοήθεια του sound design.

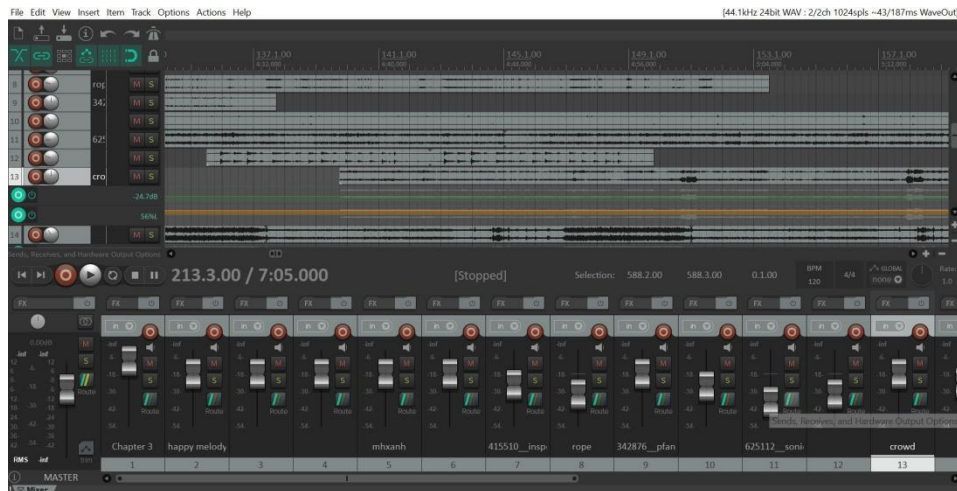
Τα ηχοτοπία που ακούγονται στο βιβλίο αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω καθώς και κομμάτια από τη σύνθεση στο πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε.

α. Λιμάνι

Καθώς η ιστορία μας διαδραματίζεται το 1955, είναι φυσικό οι ήχοι που ακούγονται να μην είναι ίδιοι με αυτούς που ακούγονται στα λιμάνια τη σύγχρονη εποχή. Γι αυτό τον λόγο, προκειμένου να είμαστε όσο το δυνατόν πιο κοντά στην εποχή εκείνη, πηγή έμπνευσης, αποτέλεσαν σκηνές από κινηματογραφικές ταινίες οι οποίες είχαν έστω και για ελάχιστη ώρα την τοποθεσία του λιμανιού. Τέτοιες ταινίες ήταν “ο Τιτανικός”, το “*Pearl Harbour*” καθώς και “η πολιτική κουζίνα”. Κατα τη διάρκεια των σκηνών αυτών και με τη βοήθεια ακουστικών κρατήθηκαν σημειώσεις όσον αφορά το ύψος καθώς και το είδος των ήχων. Όπως είναι λογικό, δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ήχοι υπερσύγχρονων αυτοκινήτων και άλλων όμοιων μέσων καθώς θα ερχόταν σε αντίθεση με την εποχή που ο μικρός μας πρωταγωνιστής ξεκινά την περιπέτεια του. Γι αυτό και οι ήχοι που χρησιμοποιήθηκαν ήταν παλιών αυτοκινήτων παρόλο που η ένταση ήταν χαμηλή και η εμφάνισή τους μικρή. Γενικότερα το ηχοτοπίο του λιμανιού ήταν μικρό σε διάρκεια καθώς η ιστορία έχει ελάχιστες σκηνές εκεί, και όπου έχει είναι σημείο μετάβασης του ήρωα είτε ανεβαίνοντας στο πλοίο είτε κατεβαίνοντας όπου δίνεται έμφαση στην οχλαγωγία και στον συνωτισμό που διαρκώς αναφέρει ο μικρός. Στα σημεία αυτά, συγχρονίστηκαν προ-ηχογραφημένοι ήχοι σε διαφορετικές εντάσεις

β. Πλοίο

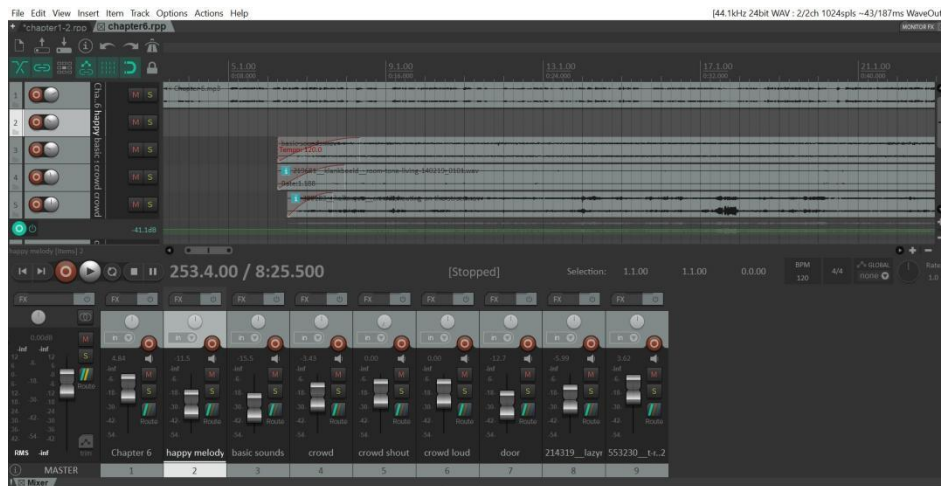
Όμοια, ούτε το πλοίο μπορούσε να έχει τους ήχους ενός σύγχρονου κρουαζιερόπλοιου τουλάχιστον στο εσωτερικό του. Εξωτερικά, στην πλώρη και στην πρύμνη, έχουμε τους ήχους του αέρα, των κυμάτων που σκάνε στο σκάφος, πουλιά και ομιλίες καθώς και άτομα που κοιμούνται. Τα πρώτα, ηχογραφήθηκαν σε περιβάλλον θάλασσας κοντά σε βράχια και υπέστησαν μικρή επεξεργασία, κυρίως στην ένταση και στον θόρυβο. Οι ήχοι πουλιών και οι ομιλίες προστέθηκαν στη συνέχεια. Στο εσωτερικό όμως, παρατηρούμε διαφορές καθώς, αρχικά αναφέρεται πως οι χώροι του πλοίου χωρίζονται σε χαμηλών και υψηλών τάξεων, ανάλογα με το εισιτήριο του κάθε επιβάτη. Έτσι πληροφορούμαστε πως οι καμπίνες της χαμηλής τάξης, στις οποίες ανήκει και ο ήρωας μας, είναι για άτομα αρκετά διαφόρων εθνικοτήτων. Επίσης, βλέπουμε πως ο γεμάτος περιέργεια μικρός Γιώργος, κάνοντας μια εξερεύνηση στο πλοίο, καταλήγει στο κάτω μέρος στο οποίο φυλάσσονται προμήθειες, τα λεγόμενα αμπάρια. Στο σημείο εκείνο δημιουργείται ένας χώρος κλειστός, με ελαφριά ηχώ. Η δημιουργία του κλειστού χώρου έγινε με τη βοήθεια προγράμματος που ρυθμίζονται οι διαστάσεις και η χωροταξία του δωματίου. Καθώς βρίσκεται στο μέρος του πλοίου όπου βρίσκεται κοντά στη θάλασσα ακούγεται το κύμα που χτυπάει το σκάφος με μία μεταλλική χροιά σε συνδυασμό με τον ήχο της μηχανής. Ενώ συνεχίζει την εξερεύνηση του και έπειτα από ένα μικρό διάλειμμα καταλήγει στη γέφυρα όπου συναντά τον καπετάνιο του και παραμένει εκεί για αρκετή ώρα, μέχρι να φτάσουν στον προορισμό τους. Στη γέφυρα λοιπόν τα μηχανήματα που ακούγονται σίγουρα διαφέρουν από τα σύγχρονα γι αυτό το λόγο χρειάστηκε ένας μικρός αυτοσχεδιασμός από οικιακά αντικείμενα (πχ ρολοι) προκειμένου να επιτευχθεί η αναλογική λειτουργία των μηχανημάτων.

εικόνα 2. Ηχοτοπίο λιμανιού : σύνθεση

γ. Πόλη

Φτάνοντας στον προορισμό του, ο πρωταγωνιστής αφότου περάσει από τους γιατρούς που συνοστίζουν τους νέους πολίτες της Νέας Υόρκης για να εμβολιαστούν, έρχεται αντιμέτωπος με την παράνοια της πόλης. Σίγουρα δεν είναι ίδια με εκείνη των σύγχρονων πόλεων, όπως εμείς τις γνωρίζουμε, αλλά οφείλουμε να παραδεχτούμε πώς το 1955 η Νέα Υόρκη, έχει αρκετά κοινά με τις σημερινές. Παρατηρούμε διαφορές όσον αφορά την ποιότητα του κόσμου και των μέσων μεταφοράς, η φασαρία και η πολυκοσμία όμως είναι έντονη. Επίσης αισθητά είναι και τα καιρικά φαινόμενα (αέρας, βροχή) για να φανούν εντονότερες οι συνθήκες οι οποίες επικρατούν στην πόλη της Νέας Υόρκης, καθώς και να δοθεί έμφαση στην αντίθεση με το κλίμα της Αθήνας παρόλο που είναι χειμώνας. Και στα καιρικά φαινόμενα και στους ήχους της πόλης χρησιμοποιήθηκαν προ-ηχογραφημένοι, έτοιμοι ήχοι.

εικόνα 3. Ηχοτοπίο πόλης : σύνθεση

δ. Κουζίνα Σπιτιού (εισαγωγή)

Στην κουζίνα στο σπίτι της γιαγιάς, όπου και βρισκόμαστε στην αρχή της ιστορίας, είμαστε στο παρόν. Αυτό σημαίνει πως βρισκόμαστε σε ένα σπίτι σύγχρονο με νέες οικιακές συσκευές και εξωτερικούς ήχους που προδίδουν την τοποθεσία της μεγαλούπολης. Στο βάθος, ακούγεται το ραδιόφωνο σε χαμηλή ένταση το οποίο παίζει παλιά λαϊκά και ρεμπέτικα τραγούδια όπως συνηθίζεται σε σπίτια γιαγιάδων και παππούδων. Συγκεκριμένα, ακούγεται μια σειρά τραγουδιών (playlist) που αποτελείται από τραγούδια που έχουν ακουστεί και σε ταινίες του παλιού ελληνικού κινηματογράφου με ερμηνευτές όπως τη Ρένα Κουμιώτη, τον Γιάννη Πουλόπουλο και τη Λένα Αλκαίου. Χρησιμοποιήθηκαν τέτοιου είδους τραγούδια καθώς αποτελούν κομμάτι της περιόδου όπου μεγάλωσαν οι άνθρωποι τέτοιων ηλικιών. Επιπλέον, η επιλογή αυτή έγινε έπειτα από προσωπική εμπειρία στο σπίτι της γιαγιάς και του παππού. Επίσης ακούγονται ήχοι από μαγειρικά σκεύη που χρησιμοποιεί η γιαγιά στην κουζίνα καθώς και ήχοι τηγανιού που καίει στη φωτιά. Οι ήχοι αυτοί δεν ελαττώνονται καθώς όλη η δράση εκτυλίσσεται στην κουζίνα και ενώ ο μικρός Γιώργος παρακολουθεί τη γιαγιά να μαγειρεύει. Απειροελάχιστα έως και καθόλου στο βάθος ακούγονται κόρνες αυτοκινήτων, φασαρία και ηχορύπανση, ότι ακριβώς ακούγεται δηλαδή σε μια πολυκατοικία σε μια γειτονιά της Αθήνας. Εδώ χρησιμοποιείται ηχογραφημένο ηχητικό περιβάλλον πόλης με λίγες προσθήκες για έμφαση στην οχλαγωγία.

εικόνα 4. Ηχοτοπίο σπιτιου (κουζίνα) : Σύνθεση

4.2 Μουσική

Η σύνθεση της μικρής μελωδίας που σηματοδοτεί την αρχή του κάθε κεφαλαίου είναι σε γρήγορο τέμπο, με όργανα που βγάζουν χαρακτηριστικούς ήχους (ξυλόφωνο και μεταλλόφωνο) έτσι ώστε να δώσουν μια παιχνιδιάρικη και ζωντανή διάθεση, όπως ακριβώς θα χαρακτηρίζαμε και τον πρωταγωνιστή. Ένας άλλος λόγος που επιλέχθηκαν αυτά τα συγκεκριμένα όργανα, είναι ότι αυτά είναι πολύ γνωστά ως παιδικά παιχνίδια. Σχεδόν όλα τα παιδιά σε μικρή ηλικία χτυπούν με την πλαστική μπαγκέτα τους αυτά τα πολύχρωμα τουβλάκια, είτε μεταλλικά είτε ξύλινα, κάνοντας αυτή τη χαριτωμένη φασαρία! Ακολουθεί ένα μικρό μοτίβο που επαναλαμβάνεται, γεγονός το οποίο το κάνει χαρακτηριστικό ηχητικό γνώρισμα του βιβλίου, εύκολο να μείνει στη μυαλό του ακροατή, και το κάνει προσιτό στα μικρά παιδιά. Έπειτα από ακρόαση soundtrack από ταινίες και σειρές κινουμένων σχεδίων, παρατηρήθηκε πώς στα περισσότερα από αυτά τα όργανα που τα αποτελούν είναι λίγα και χαρακτηριστικά ενώ το ίδιο μοτίβο ακολουθούν και οι μελωδίες τους.

Στην αρχή και το τέλος του αποσπάσματος του βιβλίου, υπάρχει μια παραλλαγή της μελωδίας που αναφέρθηκε έτσι ώστε η εισαγωγή στην ιστορία να γίνει ομαλά, χωρίς να υπάρχει ξεκάθαρα το στοιχείο της ζωντανής διάθεσης του μικρού ήρωα, με τη χρήση των ίδιων μουσικών οργάνων. Μόλις αρχίζει και γίνεται αντιληπτός ο χαρακτήρας του παιδιού, τότε είναι και η στιγμή που αποτυπώνεται σε αυτή τη χαρακτηριστική μελωδία η περιπέτεια που εξιστορεί το κάθε κεφάλαιο.

4.3 Στάδια δημιουργίας

Η διαδικασία για την δημιουργία του έργου, χωρίστηκε σε τρία μέρη, με πρώτο εκείνο της προπαραγωγής. Εκεί συγκεντρώθηκε βιβλιογραφία όσον αφορά τα audiobooks αλλά και τα ηχητικά περιβάλλοντα. Για τα ηχοτοπία η βιβλιογραφία ήταν αρκετή καθώς βρέθηκαν πολλά διαθέσιμα επιστημονικά άρθρα και βιβλία, καθώς επίσης και για την αφήγηση. Παράλληλα με τη βιβλιογραφία, συγκεντρώθηκαν κάποια ηχητικά βιβλία που έχουν κυκλοφορήσει σε διαδικτυακές πλατφόρμες προκειμένου να παρατηρηθούν στοιχεία όπως η αφήγηση, το ύφος και άλλα. Επιπλέον, όσον αφορά τα ηχοτοπία, έχοντας ως γνώμονα τα σύγχρονα περιβάλλοντα, και με έμπνευση το έργο της H. Westerkamp “ Beneath the Forest Floor” ηχογραφήθηκαν ορισμένοι ήχοι από κοντινές τοποθεσίες. Άλλοι είναι ηλεκτρονικοί διαθέσιμοι στο διαδίκτυο. Μόλις συγκεντρώθηκαν, ταξινομήθηκαν σε φακέλους ανάλογα με το τοπίο το οποίο ανήκουν για καλύτερη οργάνωση. Εκτός αυτών, κατά τη διάρκεια σύνθεσης των ηχοτοπίων χρειάστηκε να συγκεντρωθούν κι άλλοι προκειμένου να μην υπάρχουν κενά.

Στη συνέχεια, δουλεύτηκαν παράλληλα έρευνα και έργο. Το παιδικό βιβλίο δόθηκε σε ηλεκτρονική μορφή από τη συγγραφέα και αφού διαβάστηκε όλο, επιλέχθηκαν τα πρώτα έξι κεφάλαια του για ηχητική επένδυση. Ο λόγος που επιλέχθηκαν αυτά τα κεφάλαια είναι γιατί αφενός ήταν επιθυμητό να υπάρχει μια λογική συνέχεια στην ιστορία και τα ηχητικά περιβάλλοντα να συνδέονται ομαλά, και αφετέρου επειδή είναι πλούσια σε ήχους πόλης, θάλασσας, λιμανιού σε σχέση με τα επόμενα κεφάλαια τα οποία στο μεγαλύτερο μέρος τους η ώρα του πρωταγωνιστή περνάει κυρίως μέσα στην κουζίνα του εστιατορίου. Η αφήγηση δόθηκε ανά κεφάλαιο, τα οποία δουλεύτηκαν το κάθε ένα ξεχωριστά, ή και κάποια ανα δύο, ανάλογα το περιβάλλον που διαδραματίζεται (π.χ. το 1ο και το 2ο διαδραματίζονται στην κουζίνα του σπιτιού της γιαγιάς) και χωρίστηκαν μετά για να παραδοθούν σε κεφάλαια, όπως ακριβώς δόθηκαν στην αρχή από τη συγγραφέα.

Η σύνθεση έγινε στο DAW (Digital Audio Workstation) Reaper, ενώ για κάποια επεξεργασία όπως προσθήκη θορύβου και ηχώ που υπέστησαν κάποιοι χρησιμοποιήθηκε το adobe Audition. Η μελωδία δημιουργήθηκε στο πρόγραμμα σύνθεσης Imms σε συνεργασία με ένα midi keyboard 25 πλήκτρων της Alesis. Για τη συγγραφή της έρευνας, χρησιμοποιήθηκε βιβλιογραφία από επιστημονικές έρευνες,

άρθρα και βιβλία που συλλέχθηκαν από το διαδίκτυο, ενώ πρώτα συγγράφηκε το μέρος που αφορά τα ηχητικά τοπία και στη συνέχεια εκείνο για τα ηχητικά βιβλία.

Τελευταία έγινε η συγγραφή των περιλήψεων. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε και ένα μικρό mastering για την σωστή ακρόαση των ήχων καθώς και panning σε σημεία που κρίθηκε σωστό. Στο mastering έπρεπε τα κεφάλαια να έρθουν στην ίδια RMS ένταση καθώς παρατηρήθηκε πως τα κομμάτια που δουλεύτηκαν μαζί ήταν διαφορετική από άλλες. Μια καλή ένταση του RMS κυμαίνεται μεταξύ -18db εως -23db. Στο συγκεκριμένο η ένταση RMS ρυθμίστηκε στα -22db. Το export έγινε σε .mp3 καθώς παρέχει καλή ποιότητα ήχου και δημιουργείται μικρό αρχείο σε χωρητικότητα.

4.4 Πίνακας σύνθεσης

Για την διευκόλυνση της σύνθεσης των ηχοτοπίων δημιουργήθηκε πίνακας ο οποίος και λειτούργησε ως οδηγός. Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια ανάγνωσης του βιβλίου κρατήθηκαν σημειώσεις πάνω στις σελίδες που αφορούσαν την περιγραφή του περιβάλλοντος και ήχοι που σύμφωνα με τις περιγραφές και προσωπική αντίληψη θα ακούγονταν στην πραγματικότητα. Επίσης αναγράφεται και η παρουσία τυχόν μουσικής. Στη συνέχεια οι σημειώσεις μεταφέρθηκαν στον πίνακα όπου χωρίστηκαν και ανάλογα με τις τοποθεσίες που διαδραματίζεται η ιστορία

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η ΜΕΛΩΔΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΣΚΗΝΗ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΜΟΥΣΙΚΗ	
1. Περιγραφή σπιτιού/ φωτογραφίες / κουζίνα	Ηχοι από σύγχρονη κουζίνα (απορροφητήρας, τηγάνι), εξωτερικοί ήχοι από τον δρόμο. Κατά την περιγραφή των φωτογραφιών σύντομοι ήχοι που χαρακτηρίζουν τη δράση (πχ κλαμα στη βαφτιση)	Συγχρονη από ραδιόφωνο ή ηχος ανοιχτής τηλεόρασης σε πρόγραμμα	
2. 1 Κουζίνα	Ηχοι από σύγχρονη κουζίνα (απορροφητήρας, τηγάνι), εξωτερικοί ήχοι από τον δρόμο.	Συγχρονη από ραδιόφωνο ή ηχος ανοιχτής τηλεόρασης σε πρόγραμμα	
2.2 Μετακίνηση γιαγιάς/ ανοιγμα πόρτας πλοίου	Ηχοι από σύγχρονη κουζίνα (απορροφητήρας, τηγάνι), εξωτερικοί ήχοι από τον δρόμο, βήματα σε πάτωμα (απομάκρυνση-επιστροφή)/Τριξιμο πόρτας, αέρας, ήχοι λιμανιού		
3. Πλοιο	Ηχοι λιμανιού, πλοίο, αέρας, φωνές, πόδια σε σκάλες, φασαρία, μηχανή, παιδικές φωνες(κλαμα κλπ), σημαιάκια		
Σκέψη	ηχώ Απότομη διακοπή		

Αναφορά μπάντας	Βρίσκεται σε απόσταση , ακούγεται μέσα στη φασαρία	Χάλκινα	
Αποχαιρετισμός	Ηχοι λιμανιού, πλοίο, αέρας, φωνές, πόδια σε σκάλες, φασαρία, μηχανή, παιδικές φωνες(κλαμα κλπ), μπαντα		
4. Κατάστρωμα	Αέρας , σημαιάκια, φασαρία, Εξωτερικό πλοίου		
5. Καμπίνα	Κλειστός χώρος, εσωτερικό, δωμάτιο, λίγο φασαρία (πολλά άτομα στο χώρο)		
6. Αναφορά σε χωριό	Φύση, ζώα (αγελάδες, πρόβατα, πουλिया, τζιτζίκια κλπ), κουδούνες, σφυριγμα		
7. Επιστροφή στο πλοίο	Βουητό, βήχας, ναυτία, αέρας ροχαλητά, τρεξιμο φωνές, μηχανή πλοίου , κύματα	Χάλκινα στο βάθος	
8. Αποθήκη	Κλειστός χώρος, ηχώ, μηχανή, κύματα, απόσταση από άλλους ήχους		
9. Εξω χώρος	Αέρας , σημαιάκια, φασαρία, Εξωτερικό πλοίου, φουγάρα, προσθήκη ζώων (δελφίνια, φάλαινες,καρχαρίες κλπ)		
10. Γεφυρα πλοίου	Μηχανήματα, Αέρας , σημαιάκια, φασαρία, Εξωτερικό πλοίου, φουγάρα σε μικρότερη ένταση		
11. Αφιξη	Αέρας , σημαιάκια, φασαρία, Εξωτερικό πλοίου, φουγάρα, ζητωκραυγες, χειροκρότημα, κόρνα πλοίου		

12. Πόλη/ λιμάνι	Φασαρία, κραυγές, συνωστισμός, χάος, βαβούρα, βροχή, λίγο αέρας, κεραυνοι		

Κεφάλαιο 5. Συμπεράσματα

5.1 Προκλήσεις υλοποίησης

Για την εκπόνηση του ηχητικού έργου αντιμετωπίστηκαν δυσκολίες κυρίως για την απόκτηση των δικαιωμάτων κάποιου παιδικού βιβλίου, καθώς ήταν απαραίτητη η συγκατάθεση τόσο του εκδοτικού οίκου όσο και του/της δημιουργού. Παίρνοντας άδεια από τη συγγραφέα και τον εκδοτικό οίκο του συγκεκριμένου βιβλίου άνοιξε ο δρόμος για τη δημιουργία της ηχητικής επένδυσής του. Είναι σημαντικό να αναφερθεί πώς μεγάλη βοήθεια αποτέλεσε και η προσφορά της συγγραφέως να αφηγηθεί και να ηχογραφήσει η ίδια τα κεφάλαια του βιβλίου, δίνοντας τους το συναίσθημα και την χροιά που η ίδια ήθελε. Αυτό το γεγονός είχε τεράστια συμβολή στην εκπόνηση της εργασίας, καθώς η αφήγηση είναι σημαντικό να γίνεται από ανθρώπους, οι οποίοι γνωρίζουν την ιστορία δίνοντας την αίσθηση που θέλουν εκείνοι. Βέβαια το γεγονός αυτό, στένεψε το χρονικό περιθώριο επεξεργασίας και δημιουργίας των περιβαλλόντων για την επένδυση τους καθώς και πολλά εκφραστικά σημεία που στο γραπτό λόγο δεν ήταν εντοπίσιμα, μέσω της αφήγησης κρίθηκε απαραίτητο να τονιστούν μέσω της προσθήκης αφηρημένων και μη ήχων.

Η συλλογή της βιβλιογραφίας ήταν ιδιαίτερα απαιτητική καθώς κάποια επιστημονικά άρθρα ήταν δύσκολα σε πρόσβαση, ενώ κάποια άλλα χρησιμοποιούσαν ξένη ορολογία, η οποία ήταν δύσκολο να μεταφραστεί ακριβώς στην ελληνική γλώσσα. Επιπλέον, η ηχητική επένδυση στα ηχητικά βιβλία αποτελεί ανεξερεύνητο πεδίο χωρίς αρκετή βιβλιογραφία. Το συγκεκριμένο θέμα αντιμετωπίστηκε καθώς χρησιμοποιήθηκαν σχετικά ηχητικά πεδία ως σημείο αναφοράς και τεχνικών για την δημιουργία του έργου. Μια ακόμα δυσκολία ως προς τη βιβλιογραφία ήταν η συμπτυξη των πληροφοριών προκειμένου να αφαιρεθούν ορισμένες από αυτές οι οποίες δεν κρίνονταν άξιες αναφοράς.

Μια ακόμα πρόκληση αποτέλεσε το χρονικό περιθώριο εκπόνησης και δημιουργίας της ηχητικής σύνθεσης. Τα ηχοτοπία ήταν κατά μεγάλο μέρος τους συντεθημένα από ηλεκτρονικούς ήχους και μεμονωμένα ηχογραφημένους. Στην περίπτωση που το χρονικό περιθώριο ήταν μεγαλύτερο, θα χρησιμοποιούνταν αυτούσια ηχητικά περιβάλλοντα από ζωντανές ηχογραφήσεις κάθε ενός τόπου ξεχωριστά, διαδικασία εμπνευσμένη από το “The vancouver soundscape” του M. Schafer καθώς και το “Beneath the forest floor” της H. Westercamp.

Με αυτόν τον τρόπο η επίδραση των ήχων θα ήταν διαφορετική, καθώς οι ζωντανές ηχογραφήσεις μπορούν να μαρτυρίσουν την τοποθεσία του και να αναγνωριστεί ως ένα πιο γνώριμο περιβάλλον σε άκουσμα. Παρόλα αυτά το γεγονός αυτό δεν αναιρεί την πιστότητα της σύνθεσης με τον συνδυασμό φυσικών και ηλεκτρονικών ήχων

5.2 Επίλογος

Μέσω του ηχητικού βιβλίου τα παιδιά γνωρίζουν την ιστορία του βιβλίου και εισέρχονται στην ιστορία, προσπαθώντας να γίνουν και αυτοί μέρος της και "μπαίνουν στα παπούτσια" του πρωταγωνιστή. Ο τρόπος που η συγγραφέας αφηγείται την ιστορία, δίνει ακόμα μεγαλύτερη ώθηση στη συναισθηματική απόκριση μικρών και μεγάλων ακροατών Τέλος, παρόλο που τα ηχητικά βιβλία έχουν διαδοθεί σε όλο τον κόσμο , αλλά η προσθήκη της μουσικής στην ιστορία δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην εξέλιξη της δράσης καθώς και στις περιπέτειες των πρωταγωνιστών της. Έτσι η ανάγνωση ενός παιδικού και όχι μόνο βιβλίου γίνεται πλέον μια εμπειρία νέα και πρωτόγνωρη για τους ακροατές της, κάνοντας το εύκολα προσβάσιμο σε όλους

Κεφάλαιο 6. Βιβλιογραφία

Ετμεκτσόγλου,Ι., (2002). Πρακτικά 3ου Συνεδρίου της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση, Βόλος, Ιούνιος, 28-30.

Cahill, M., & Moore, J. (2017). A sound history: Audiobooks are music to children's ears. *Children and libraries*, 15(1), 22-29.

Davies,W., Bruce, Neil S., & Murphy,J. (2014) *Soundscape Reproduction and Synthesis*. Acoustics Research Centre, University of Salford.

Esteves, K. J., & Whitten, E. (2011). Assisted reading with digital audiobooks for students with reading disabilities. *Reading Horizons*, 51(1), 21.

Fahlenbrach, K. (2008). *Emotions in sound: Audiovisual metaphors in the sound design of narrative films.*, 85-103.

Fansury, A. H., Lutfin, N., & Arsyad, S. N. (2019). Audio books as teaching media to blind students in learning EFL. *Klasikal: Journal of Education, Language Teaching and Science*, 1(1), 1-9.

Görne, T. (2019). The Emotional Impact of Sound: A Short Theory of Film Sound Design. *EPiC Series in Technology* 1 : 17-30.

Have, I., & Pedersen, B. S. (2013). Sonic mediatization of the book: affordances of the audiobook. *MedieKultur: Journal of media and communication research*, 29(54), 18-p.

Have, I., & Pedersen, B. S. (2015). *Digital audiobooks: New media, users, and experiences*. Routledge.

Lopez, M., Kearney, G., & Hofstädter, K. (2022) . Seeing films through sound: Sound design, spatial audio, and accessibility for visually impaired audiences. *British Journal of Visual Impairment* 40.2 : 117-144.

Lopez, M., & Pauletto, S. (2010). The sound machine: a study in storytelling through sound design. *Proceedings of the 5th Audio Mostly Conference: A Conference on Interaction with Sound*.

Philips, D. (2007). Talking books: The encounter of literature and technology in the audio book. *Convergence*, 13(3), 293-306.

Schafer, M. (1993). *The soundscape: Our sonic environment and the tuning of the world*. Simon and Schuster.

Vercauteren, G. (2012). *A narratological approach to content selection in audio description. Towards a strategy for The description of narratological time*. University College Antwerp ,Belgium.

Κεφάλαιο 7. Ιστογραφία

“Ανοικτή βιβλιοθήκη” - Παιδική λογοτεχνία . Ανακτήθηκε, 6 Μαρτίου, 2023 από <https://www.openbook.gr/category/audio-books/children-audio/>

Εκδόσεις Μεταίχμιο. Ανακτήθηκε, 6 Μαρτίου, 2023 από <https://www.metaixmio.gr/el/catalog/audiobook/%>

Jukebooks.gr. Ανακτήθηκε, 6 Μαρτίου, 2023 από <https://jukebooks.gr/?gclid=CjwKCAiAu5agBhBzEiwAdiR5tOefQUyp9G0L3JPhBnF5LuOJVcYofCwHvj0v9bFduMKS5NXOj08BoCvwwQAvD>

World Soundscape Project, S. Fraser University. Ανακτήθηκε 14 Μαΐου, 2023 από <https://www.sfu.ca/~truax/wsp.html>

YouTube

Tedx Talks, Emotional responses to music, Hauke Egermann (2014) . Ανακτήθηκε 5 Απριλίου, 2023 από <https://www.youtube.com/watch?v=kzFgoaZ9-VQ&t=1s&pp=ygUIZWdlcm1hbm4%3D>

@themagicofaudiobooks. Ανακτήθηκε, 6 Μαρτίου, 2023 από <https://www.youtube.com/@themagicofaudiobooks>

@greadsaudiobooks. Ανακτήθηκε, 6 Μαρτίου, 2023 από <https://www.youtube.com/@greadsaudiobooks>

@audiobookholics. Ανακτήθηκε, 6 Μαρτίου, 2023 από <https://www.youtube.com/@audiobookholics>

@greekaudiobooksforall. Ανακτήθηκε, 6 Μαρτίου, 2023 από <https://www.youtube.com/@greekaudiobooksforall>

Spotify

The Free Audiobooks. Ανακτήθηκε, 7 Μαρτίου, 2023 από

Γρηγορίου, Κ. , Audio Book Greek ,Ανακτήθηκε, 7 Μαρτίου, 2023

Και άλλα μεμονωμένα στην κατηγορία Podcast

Soundcloud

Ανακτήθηκε, 7 Μαρτίου, 2023 από <https://soundcloud.com/aubooks>